

Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim

ul. Mickiewicza 46 • 17-100 Bielsk Podlaski

tel.: 858 332 616 • faks: 858 332 612

www.powiatbielski.pl • e-mail: starostwo@powiatbielski.pl

ZARZĄD POWIATU
17-100 Bielsk Podlaski
ul. Mickiewicza 46
tel. 085/833-26-10, fax 833-26-12
skr. poczt. 33

Or.0022.10.2018

Bielsk Podlaski, 26.03.2018

5

Rada Powiatu w Bielsku Podlaskim

Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim w załączeniu przedkłada informację Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Bielskiego za rok 2017 – celem zapoznania się.

Stosownie do zapisu art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1261 z późn. zm.) *„Właściwy państwowy powiatowy inspektor sanitarny oraz państwowy wojewódzki inspektor sanitarny przedstawiają przynajmniej raz w roku odpowiednio radzie powiatu albo sejmikowi województwa informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu albo województwa.”*

STAROSTA

dr inż. Sławomir Jerzy Snarski

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W BIELSKU PODLASKIM

INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU BIELSKIEGO
ZA ROK 2017

Bielsk Podlaski

Marzec 2018

SPIS TREŚCI

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO.....	STR. 3
II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHOROÓB ZAKAŻNYCH W 2017 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO.....	STR. 4-13
III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH I ZALECANYCH W 2017 ROKU.....	STR. 14
IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO.....	STR. 15-16
V. OCENA SANITARNA POWIATU W OBSZARZE NADZORU NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA ZA 2017 ROK.....	STR. 16-26
VI. ROCZNA OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ ZA ROK 2017.....	STR. 27-29
VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2017 ROK	STR. 30-31
VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2017 ROK.....	STR. 31-36
IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU W 2017 ROKU...	STR. 36-41
X. WNIOSKI.....	STR. 42-46

LOGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU BIELSKIEGO

Powiat Bielski położony jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. Tworzy go 8 gmin w tym 2 miejskie (Bielsk Podlaski, Brańsk), 6 wiejskich (Bielsk Podlaski, Brańsk, Boćki, Orla, Rudka, Wyszki)

Powierzchnia powiatu bielskiego wynosi 1385 km².

Miasto Bielsk Podlaski z blisko 25 817 mieszkańcami jest największym miastem powiatowym stan na 31.12.2016r.

Zaludnienie:

Według stanu na 31.12.2016 r. ludność powiatu bielskiego wynosi 56 075 mieszkańców w tym:

- ludność miejska – 29 613
- ludność wiejska - 26 462
- mężczyźni- 27 730
- kobiety- 28 345
- w tym dzieci do lat 2- 911

Ocena merytoryczna realizacji wykonywanych zadań :

W 2017 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej znajdowało się 1398 obiektów powiatu bielskiego.

Nadzór sanitarny sprawowany był w zakresie:

- epidemiologii
- higieny żywności , żywienia i przedmiotów użytku
- higieny komunalnej
- higieny pracy
- higieny dzieci i młodzieży
- promocji zdrowia
- nadzoru zapobiegawczego

Ogółem w 2016r. pracownicy PSSE w Bielsku Podlaskim przeprowadzili 1152 kontrole obiektów, wydali 160 decyzji merytorycznych i 80 decyzji płatniczych. Ponadto wydano 40 postanowień oraz nałożono 4 mandaty na sumę 750,00 zł. W ramach sprawowanego nadzoru pobierano próbki do badań laboratoryjnych. W 2017 r. pobrano 408 próbek do badań chemicznych, fizycznych i mikrobiologicznych. Wykonano 1113 oznaczeń fizycznych i 8 chemicznych. Pobierano próbki środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków i wody.

II. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHOROÓB ZAKAŻNYCH W 2017 ROKU NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

Analizę epidemiologiczną powiatu przeprowadzono w oparciu o zgłoszone i zarejestrowane w 2017 roku choroby zakaźne. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o definicje opracowane na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U nr 234 poz. 1570 z późn zm.).

Dane epidemiologiczne dotyczące chorób zakaźnych w powiecie bielskim w 2017 i 2016 roku przedstawiono w formie tabelarycznej w załączniku nr 1.

Znaczącym problem epidemicznym naszego powiatu w dalszym ciągu są choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski, jest terenem endemicznym dla tych chorób. Zachorowania są związane z istnieniem na naszym terenie w biocenozie ognisk przyrodniczych, w których krążą patogeny wywołujące wyżej wspomniane choroby.

W stosunku do roku poprzedniego w powiecie bielskim zaobserwowano wzrost zachorowań na **boreliozę**. Zarejestrowano 139 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 247,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców. W roku poprzednim odnotowano 96 zachorowań.

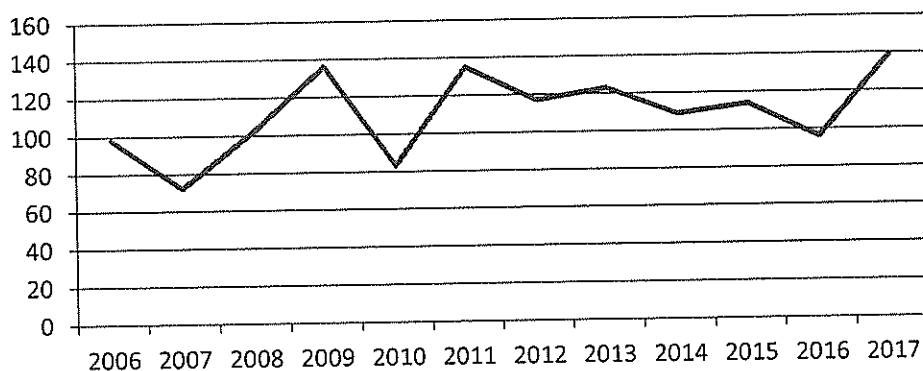
Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)**, stosunku do roku poprzedniego, również wzrosła - odnotowano 10 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 17,83 na 100 tys. mieszkańców. W roku 2016 zarejestrowano 6 zachorowań.

Sytuację epidemiologiczną boreliozy i KZM w powiecie bielskim w latach 2006-2017 przedstawiono w poniższej tabeli i na wykresach.

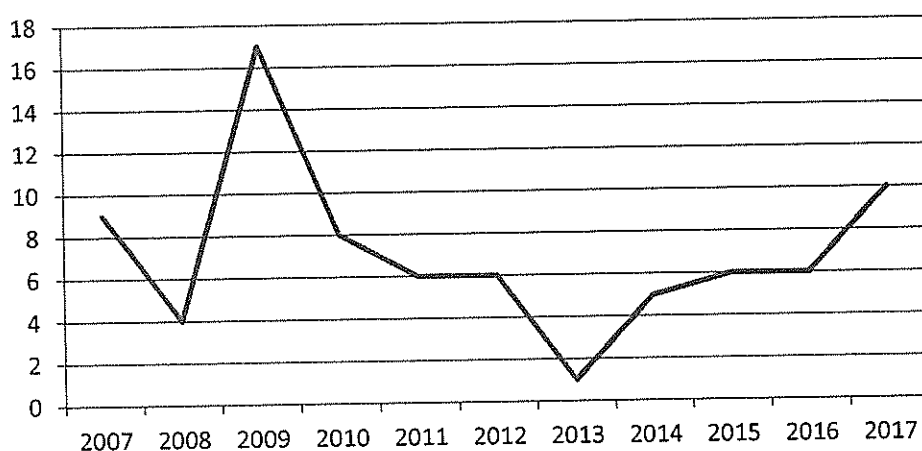
Tabela nr 1 **Zachorowania i zapadalność na boreliozę i KZM w powiecie bielskim w latach 2006-2017**

KZ	Jednostka chorobowa		Borelioza	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Zach*	Zap.**		Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.	Zach	Zap.
16	98																										
26,5		162,6																									
9	72																										
14,9		119,5																									
4	102																										
6,7		172,0																									
17	136																										
28,7		229,3																									
8	83																										
13,6		140,9																									
6	135																										
10,3		230,9																									
6	117																										
10,3		201,4																									
1	123																										
1,7		211,9																									
5	109																										
8,6		187,7																									
6	114																										
10,5		199,5																									
6	96																										
10,6		169,7																									
10	139																										

Zachorowania na boreliozę w powiecie bielskim w latach 2006-2017

Zachorowania na KZM w powiecie bielskim w latach 2006-2017

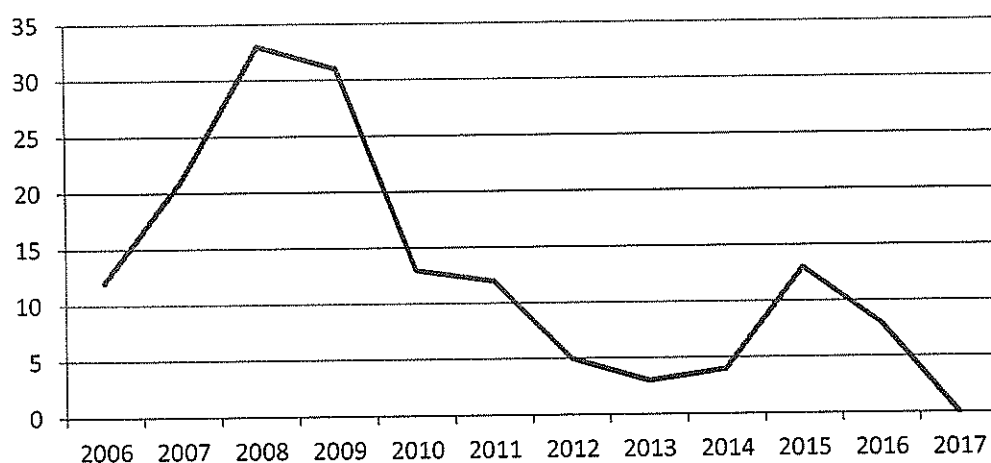
W przypadku **chorób zakaźnych wieku dziecięcego** obserwowana jest cykliczna, występująca co kilka lat zmienność zachorowań.

Po trzykrotnym wzroście zachorowań na krztusiec roku 2015 (13 przypadków), w roku 2016 zarejestrowano już tylko 5 zachorowań na tę chorobę. W roku 2017 krztusca nie rejestrowano. Zmiany w Programie Szczepień Ochronnych zmierzają do wprowadzania szczepień przypominających przeciwko krztuścowi, by ograniczyć zachorowania wśród młodzieży i dorosłych. W roku 2016 wprowadzono obowiązek szczepień p/krztuścowi również w 14 roku życia.

Tabela nr 2 **Zachorowania i zapadalność na krztusiec w powiecie bielskim**
w latach 2006-2017

2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.
19,9		21		33		31		13		12		5		3		4		13		5		0	

Zachorowania na krztusiec w latach 2006 -2017

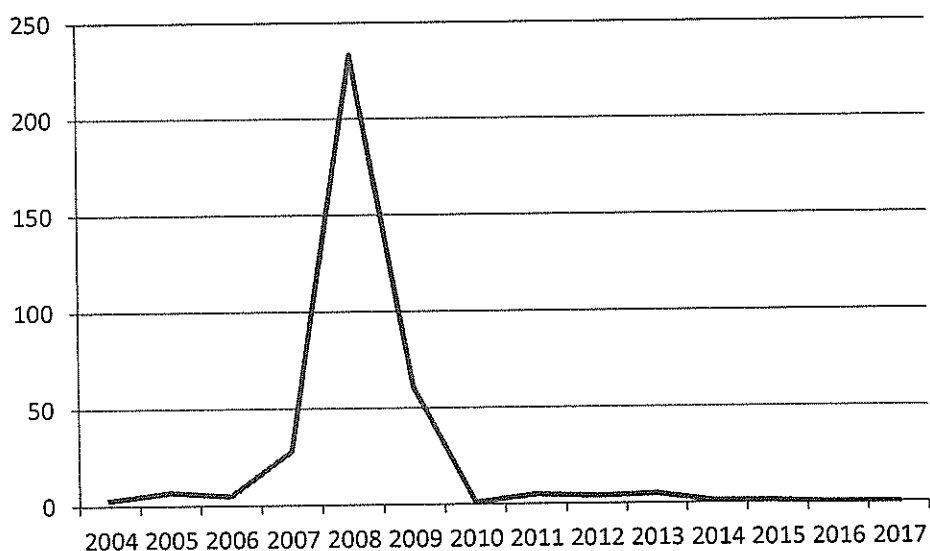
Obserwuje się wyraźny spadek zachorowań na **różyczkę**. Rokiem epidemicznym dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań. Od roku 2010 rejestruje się od 1 do 5 przypadków rocznie. W roku 2015r. do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono tylko 1 przypadek różyczki (współczynnik 1,7), przy współczynniku wojewódzkim równym 4,4 zachorowania na 100 tys. zachorowań, zaś w roku 2016 i 2017 zachorowań nie zgłaszano.

Spadek zachorowań to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce systematycznie rośnie, ponieważ szczepieniami w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych obejmowane są kolejne grupy dzieci i młodzieży.

Tabela nr 3 Zachorowania i zapadalność na różyczkę w powiecie bielskim
w latach 2006-2017.

	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.
	5	8,3	28	46,5	233	392,9	61	102,9	1	1,7	5	8,6	4	6,9	5	8,6	1	1,7	1	1,7	0	0	0	0

Zachorowania na różyczkę w powiecie bielskim
w latach 2006-2017

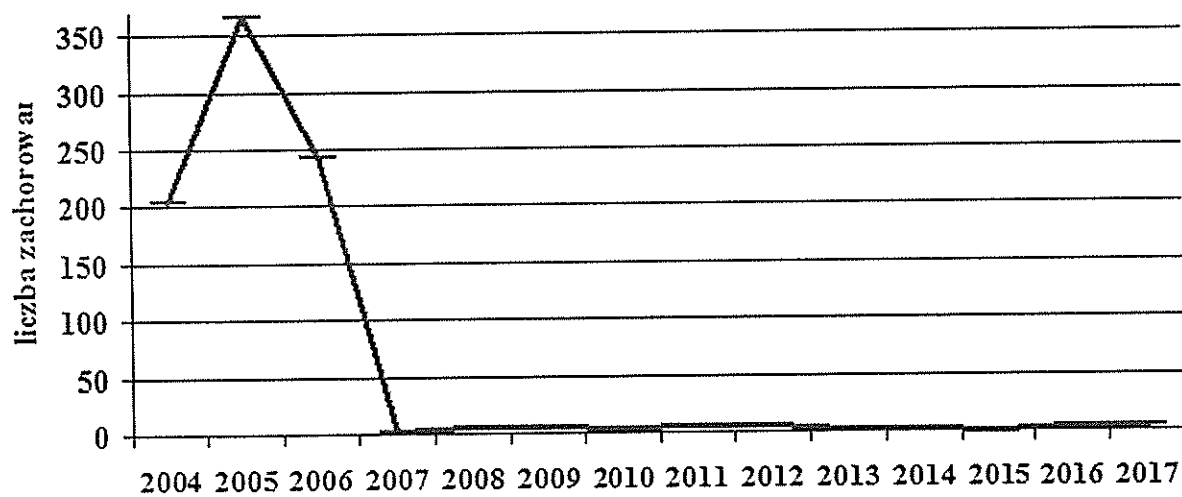
Jak obrazuje poniższa tabela, w powiecie bielskim sytuacja epidemiczna **świnki** jest korzystna. Od 2007 roku rejestruje się od 2 do 6 zachorowań rocznie. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 4 zachorowania na świnkę, co dało współczynnik 7,1 zachorowań na 100 tysięcy mieszkańców. Stan uodpornienia na świnkę wzrasta systematycznie, podobnie jak w przypadku różyczki, ponieważ szczepieniami objęta jest cała populacja dzieci. U dzieci i młodzieży do 19 roku życia sukcesywnie

uzupełnia się szczepienia przeciwko tym chorobom do dwóch dawek, co daje wysoką odporność na zachorowania.

Tabela nr 4 Zachorowania i zapadalność na świnkę w powiecie bielskim
w latach 2006-2017

Lata	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.
	404,8			3,3	6		5	8,4	4	6,8	6	10,3	3	5,2	2	3,4	1	1,7	0	0	3	5,3	4	7,1

Zachorowania na świnkę w powiecie bielskim w latach 2004-2017

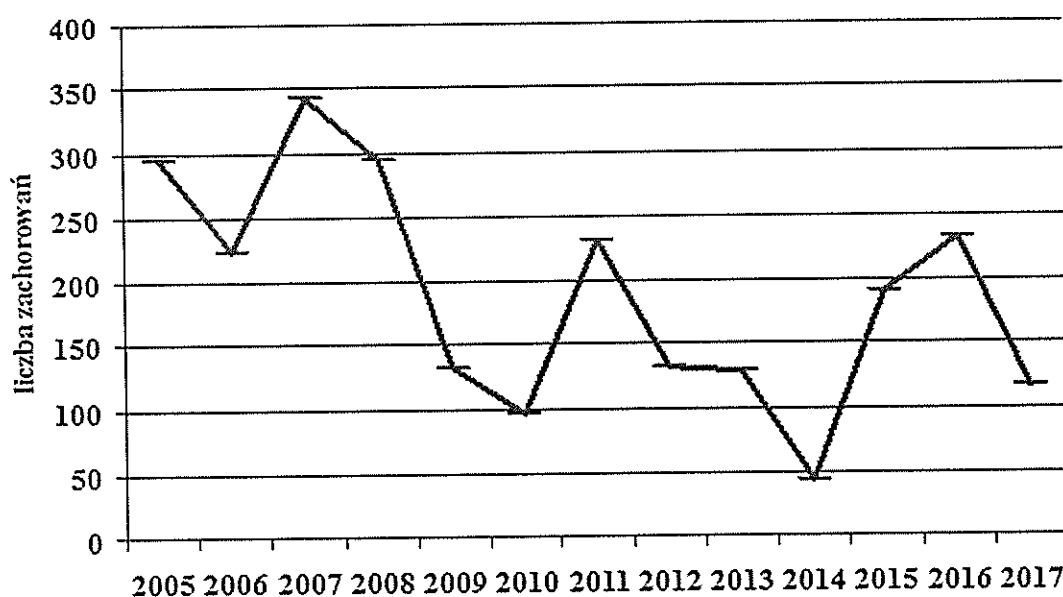
W przypadku **ospy wietrznej**, po odnotowanym w roku 2014 spadku zachorowań, aktualnie obserwuje się tendencję wzrostową. Warto zaznaczyć, iż w grupie zarejestrowanych przypadków ospy wietrznej nie notowano zachorowań wśród osób szczepionych przeciwko tej chorobie.

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są wprowadzane w grupach ryzyka zdrowotnego, oraz ze wskazań społecznych – u dzieci uczęszczających do placówek opiekuńczych i opiekuńczo-wychowawczych. Pozostała, zdecydowanie większa część dzieci jest niezaszczepiona.

Tabela nr 5 **Zachorowania i zapadalność na ospę wietrzną w powiecie bielskim w latach 2006-2017.**

Lp.	Lp.	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
		Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	
200,8																							
342																							
567,4																							
295																							
497,5																							
132																							
279,5																							
96																							
161,2																							
231																							
395,1																							
131																							
225																							
129																							
220,5																							
43																							
74,1																							
191																							
334,2																							
232																							
406,0																							
116																							
706,9																							

Zachorowania na ospę wietrzną w powiecie bielskim w latach 2005-2017

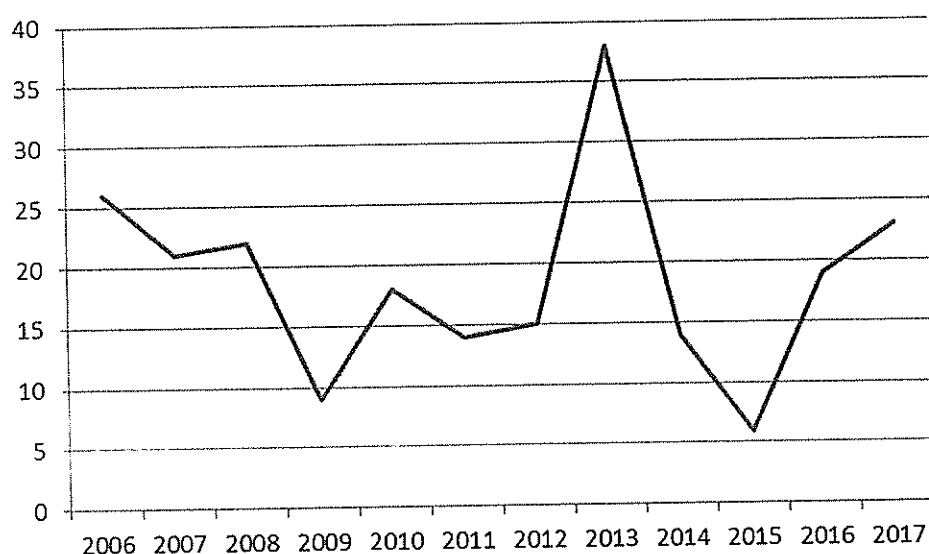
Prowadząc wieloletnie obserwacje chorób wieku dziecięcego szerzących się epidemicznie widać jak zmienia się zachorowalność na poszczególne choroby po wprowadzeniu masowych szczepień ochronnych.

Sytuacja epidemiologiczna **salmonelli**, którą przedstawia poniższa tabela, w roku sprawozdawczym uległa pogorszeniu.

Tabela nr 6 Zachorowania i zapadalność na salmonellę w powiecie bielskim w latach 2006-2017.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.
43,1	21	34,8	22	37,1	9	15,2	18	30,8	14	23,9	15
25,8	38	65,5	14	24,1	6	10,5	19	33,6	23	41,6	7,1

Zachorowania na salmonellę w powiecie bielskim w latach 2006-2016.

Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruc, większości stanowiły pojedyncze zachorowania w ogniskach domowym. Zarejestrowano jedno ognisko rodzinne, w których

zachorowały dwie osoby, po narażeniu na to samo źródło. Ogółem zarejestrowano 23 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 41,0 na 100 tys. mieszkańców. W roku 2016 zarejestrowano 19 zachorowań, co dało współczynnik 33,6, zatem obserwuje się tendencję wzrostową zachorowań. Niepokoi wzrost zachorowań w grupie małych dzieci. Dochodzenia epidemiologiczne wykazały błędy technologiczne popełniane przez rodziców podczas przygotowywania posiłków. Dzieci spożywały głównie potrawy, do których dodano jaja kurze bez obróbki termicznej. Świadczy to o braku wiedzy na temat profilaktyki chorób jelitowych szerzących się drogą pokarmową. W ogniskach chorób pouczono o istocie choroby oraz metodach profilaktyki.

Analiza epidemiologiczna wirusowych schorzeń wątroby w powiecie bielskim wykazała wzrost ich rejestracji. W 2017 roku zarejestrowano 9 **przypadków przewlekłego i bliżej nieokreślonego wirusowego zapalenia wątroby typu B** (współczynnik zapadalności 17,8 na 100 tys. mieszkańców – współczynnik wojewódzki 10,5), czyli o 4 zachorowania więcej niż w roku poprzednim. W przypadku **wirusowego zapalenia wątroby typu C** stwierdzono dwukrotnie mniej rejestracji niż w roku 2016 tj. 5 zachorowań, co daje współczynnik zapadalności 8,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców przy współczynniku wojewódzkim 10,6. Do wykrycia zachorowań dochodzi zazwyczaj w punktach krwiodawstwa i poradniach ginekologiczno-położniczych. Trudno jest dotrzeć do źródła zakażenia, ponieważ nie da się ustalić daty ekspozycji na czynnik zakaźny.

W roku 2017 do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono **8900 podejrzeń grypy oraz schorzeń grypopodobnych**. W stosunku do roku ubiegłego liczba zachorowań zwiększyła się o 2833 przypadków schorzeń grypopodobnych.

W celu monitorowania sytuacji epidemicznej, w sezonie grypowym 2016/2017, kontynuowane były działania na bazie systemu SENTINEL w oparciu o laboratorium wirusologiczne WSSE w Białymstoku oraz lekarza pierwszego kontaktu z NZOZ MR „Medica” i NZOZ „LEKO”.

Zarejestrowano 1 przypadek **grypy sezonowej**, potwierdzony laboratoryjnie.

Poprawiła się sytuacja epidemiologiczna **biegunek**, w tym u dzieci do lat 2. Od roku 2014, kiedy to placówki medyczne zgłosiły 22, obserwuje się sukcesywny spadek zachorowań. W roku 2017 zgłoszono już tylko 2 przypadki biegunki u dzieci do lat 2.

Niepokozi znaczny wzrost zakażeń jelitowych wywołany **Clostridium difficile** z 6 w roku 2015, przez 16 w roku 2016. W roku sprawozdawczym zgłoszono do PSSE w Bielsku Podlaskim **19** nowych zachorowań. Współczynnik zapadalności w powiecie bielskim wynosi 33,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców.

Wyraźnie poprawiła się sytuacja epidemiologiczna **neuroinfekcji**. Zarejestrowano pojedyncze przypadki bakteryjnych zapaleń opon mózgowych i mózgu o różnej etiologii. Nie rejestrowano przypadków **enterowirusowego zapalenia opon mózgowych**, gdy w roku 2014 liczba rejestracji wynosiła 19 zachorowań. Zarejestrowano również tylko 1 przypadek **nieokreślonego wirusowego zapalenia opon mózgowych** - rok 2014 – 14 zachorowań, 2015 – 2. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek **wirusowego zapalenia opon mózgowych –inne określone i nie określone**. Należy zaznaczyć, iż w województwie podlaskim w roku 2016 sytuacja epidemiologiczna neuroinfekcji również była korzystana. Rejestrowano pojedyncze przypadki poszczególnych chorób, dające współczynniki zachorowań od 0,3 do 2,7 zachorowań na 100 tys. mieszkańców (z wyłączeniem kleszczowego zapalenia mózgu, opisanego wyżej).

W stosunku do roku poprzedniego wzrosła liczba **osób narażonych na wściekliznę**, u których podjęto szczepienia. W roku 2016 zarejestrowano 13 przypadków, zaś w 2017 już 22 przypadki. Do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono łącznie 93 przypadki pogryzień przez psy, koty, nietoperze oraz w jednym przypadku przez szczura (rok 2016-71 pogryzień). Większość zwierząt była poddana obserwacji weterynaryjnej w kierunku wścieklizny. Do szczepień kwalifikowano osoby pokąsane przez psy i koty oraz nietoperze, których obserwacja, a tym samym wykluczenie zakażenia wirusem wścieklizny, było niemożliwe.

Sytuacja epidemiologiczna w powiecie Bielsk Podlaski za rok 2017

Lp.	Jednostka chorobowa	2017		2016	
		Zachorowania	Wskaźnik zapadalności i w powiecie bielskim	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności w powiecie bielskim
1.	Salmonellozy-zatrucia pokarmowe	23	41,0	19	33,6
2.	Inne bakt.zak.jelitowe <i>Clostridium difficile</i>	19	33,9	16	28,3
3.	Inne bakt.zak.jelitowe- określone	3	5,3	7	12,4
4.	Inne bakt.zak.jelitowe-nieokreślone	1	1,8	1	1,8
5.	Inne bakt. zatrucia .pokarmowe gronkowcowe	1	1,8	1	1,8
6.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	1	10,55	8	84,4
7.	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2	0	0	1	10,5
8.	Giardioza (lamblioza)	0	0	1	1,8
9.	Wirus.zakaż. jelit..-wywołane przez rotawirusy	40	71,3	25	44,2
10.	Wirus.zakaż. jelit..-wywołane przez norowirusy	0	0	1	1,8
11.	Wirus. zakażenia jelitowe inne określone	8	14,1	8	14,1
12.	Wirus. zakażenia jelitowe nieokreślone	1	1,8	2	3,5
13.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	16	168,7	13	137,1
14.	Biegunka i zap.żołąd.jelit ogółem	9	16,0	11	19,4
15.	Biegunki u dzieci do lat 2	2	3,6	8	84,4
16.	Krztusiec	0	0	5	8,8
17.	Płonica	1	1,8	1	1,8
18.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna ogółem	1	1,8	1	1,8
19.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna róża	1	1,8	1	1,8

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W BIELSKU PODLASKIM

20.	Rzeżączka	0	0	1	1,8
21.	Borelioza	139	247,9	96	169,7
22.	Styczność i narażenie na wściekliznę (potrzeba szczepień	22	39,2	13	22,9
23.	Kleszczowe zapalenie mózgu	10	17,83	6	10,6
24.	Wirus. zap. opon mózgowych inne określone i nieokreślone	4	7,1	1	1,8
25.	Ospa wietrzna	116	206,9	232	410,1
26.	Świnka	4	7,1	3	5,3
27.	WZW typu B – przewlekłe i BNO	9	16,0	5	8,8
28.	WZW typu C: wg def. przypadku-2014r.	5	8,9	10	17,6
29.	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone	0	0	1	1,8
30.	Grypa ogółem	1	1,8	1	1,8
31.	Grypa ogółem u dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	1	1,8

Podsumowanie:

W 2017 roku w powiecie bielskim *nie rejestrowano* chorób wysoce zakaźnych takich jak: **cholera, błonica, dur brzuszny, dury rzekome.**

Zanotowano wyraźny *wzrost zachorowań* na wirusowe, szerzące się drogą pokarmową. Zachorowania na **bakteryjne schorzenia jelitowe** utrzymują się, w stosunku do roku poprzedniego, *na podobnym poziomie*, jak w roku poprzednim.

Odnotowano znaczący *spadek* zachorowań na **biegunki**, w tym u dzieci do lat 2,.

Poprawiła się (*spadek zachorowań*) sytuacja epidemiologiczna **neuroinfekcji** zarówno o etiologii wirusowej jak i bakteryjnej.

Obserwuje się *tendencję spadkową* zachorowań na **krztusiec**.

Zaobserwowano znaczący *wzrost* zachorowań na **salmonellozę** - zatrucia pokarmowe. Niepokoi wysoki odsetek zachorowań wśród małych dzieci.

Obserwuje się kilkuletnią *tendencję wzrostową* rejestracji zakażeń jelitowych wywołanych **Clostridium difficile**.

Zachorowalność na pozostałe choroby zakaźne nie odbiegała znacząco od roku poprzedniego

*-zachorowania

**-wskaźnik zapadalności (liczba zachorowań na 100 tys. mieszkańców)

III. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH I ZALECANYCH W 2017 ROKU

W 2017 roku szczepienia prowadzone były w 16 punktach szczepień należących do podmiotów realizujących zadania podstawowej opieki zdrowotnej, oraz w SPZOZ w Bielsku Podlaskim, pozostającym pod nadzorem sanitarnym Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej. Ogółem, pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora w Bielsku Podlaskim znajduje się 9824 kart szczepień (stan na 31.12.2017r.). Kartoteki szczepienne znajdują się u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, odpowiedzialnych za realizację programu szczepień ochronnych. W ramach obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych prowadzone jest uodpornianie przeciwko: gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, odrze, śwince, różyczce oraz chorobom wywołanym przez *Haemophilus influenzae* typu b, oraz p/ospie wietrznej i p/ *Streptococcus pneumoniae* dzieciom z określonymi wskazaniami zdrowotnymi lub społecznymi. Wykonawstwo szczepień w poszczególnych rocznikach jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obserwuje się zainteresowanie szczepionkami wysokoskojarzonymi, finansowanymi przez rodziców. Wśród dzieci urodzonych w 2015 roku taką szczepionką zaszczepiono 42,4 %, zaś wśród dzieci urodzonych w 2016 – 37,6%. Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

Szczepienia zalecane (nie finansowane z budżetu państwa) w latach 2007-2017

Lp.	Rodzaj szczepienia	Liczba osób zaszczepionych w roku:										
		2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
1.	WZW typu A	6	2	0	2	3	16	13	6	6	2	12
2.	WZW typu B (dotyczy osób powyżej 20 roku życia)	818	934	715	1091	1334	1078	1234	1291	944	400	326
3.	Biegunka rotawirusowa	53	53	63	45	32	33	15	15	13	9	0
4.	Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego	20	25	3	2	0	1	1	1	4	1	0
5.	Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	10	4	7	5	2	1	23	9	18	10	9
6.	Kleszczowe zapalenie mózgu	24	80	72	66	29	42	74	65	105	80	70
7.	Grypa	1284	1158	1006	934	1105	1015	1304	1246	1836	1298	1132

W powiecie bielskim nie uniknięto ogólnopolskiego problemu ze zjawiskiem uchylania się od szczepień ochronnych. Pojawiają się coraz liczniej osoby, które w obawie przed wystąpieniem odczynów poszczepiennych oraz pod wpływem ruchów antyszczepionkowych, nie wyrażają zgody na sztuczne uodpornienie swoich dzieci. Wobec tych rodziców podjęto działania edukacyjne. Jeśli nie przyniosą one oczekiwanych skutków wszczęte zostanie postępowanie egzekucyjne.

IV. OCENA PRZESTRZEGANIA REŻIMU PRZECIWEPIDEMICZNEGO W PLACÓWKACH OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE POWIATU BIELSKIEGO

W 2017 roku nadzorem sanitarnym objęto:

- 1 szpital jednego dnia
- 9 podmiotów realizujących świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej w ramach, których funkcjonuje 16 przychodni,
- 9 podmiotów leczniczych realizujących świadczenia z zakresu stomatologii,
- 4 podmioty lecznicze realizujące specjalistyczne świadczenia zdrowotne,
- Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa,
- Zakład Pomocy Doraźnej w Bielsku Podlaskim oraz Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Brańsku i Filię Zakładu Pomocy Doraźnej w Boćkach ,
- 24 gabinetów indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej,
- 24 gabinetów praktyki stomatologicznej,
- 3 gabinety specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów
- jedną grupową praktykę lekarzy dentystów
- 2 punkty pobrań prób do analiz laboratoryjnych
- 1 podmiot świadczący opiekę pielęgniarską w domu pacjenta
- 2 zakład diagnostyki obrazowej
- 2 zakład rehabilitacji

Charakterystyka stanu technicznego, funkcjonalnego i wyposażenia obiektów.

Bieżące kontrole wykazały zadowalający stan sanitarno-techniczny obiektów.

W szpitalu jednego dnia, który rozpoczął działalność w roku 2017, prowadzono jest postępowanie administracyjne, ponieważ bieżąca kontrola wykazała, że nie został tam powołany zespół zakażeń szpitalnych. Zalecenia zostały wykonane.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych placówek opieki zdrowotnej należy uznać za zadowalający. W trakcie przeprowadzania kontroli placówek nie stwierdzano nieprawidłowości procesów mycia i dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i sprzętu.

Dezynfekcja .

Do dezynfekcji zużytego sprzętu i materiału stosuje się preparaty dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania zgodnie z zakresem działania wynikającym z dokumentów rejestracyjnych. Dezynfekcja jest prowadzona zgodnie z opracowanymi procedurami oraz zgodnie z instrukcjami użycia poszczególnych środków. Roztwory użytkowe do dezynfekcji narzędzi sporządzane są zgodnie z zaleceniami producentów.

Sterylizacja

Procedury sterylizacji prowadzone są w placówkach prawidłowo. W każdej z nich prowadzona jest kontrola wewnętrzna wskaźnikami biologicznymi i chemicznymi. Wysterylizowany materiał i sprzęt przechowywany jest prawidłowo.

Zakażenia patogenami chorobotwórczymi wytwarzającymi karbapenemazy typu KPC

Od kilku lat w Polsce obserwujemy dynamiczne rozprzestrzenianie się zakażeń patogenami chorobotwórczymi wytwarzającymi karbapenemazy typu KPC - bakteriami dysponującymi najniebezpieczniejszymi z dotychczas opisanych mechanizmów oporności bakterii chorobotwórczych na leki. Podlaskie szpitale borykają się z problemem rozprzestrzeniania się zakażeń szpitalnych wywołanych ww. patogenami. W 2017 roku w powiecie bielskim ognisk zakażeń nie odnotowano,

ale do PSSE wpłynęło 7 dodatnich wyników *Klebsiella pneumoniae* produkującego karbapenemazy. Dochodzenie epidemiologiczne wykazało, że do zakażeń doszło poza bielskim szpitalem. Należy podkreślić, iż w obecnej sytuacji epidemiologicznej naszego województwa, istnieje poważne ryzyko rozprzestrzeniania się zakażenia również w naszym powiecie, ponieważ migracja pacjentów pomiędzy szpitalami jest bardzo duża. W związku z pandemicznym charakterem rozprzestrzeniania się szczepów KPC+ w województwie podlaskim, działania prewencyjne muszą być podjęte w każdym szpitalu, niezależnie od tego, czy wystąpiły w nich ogniska epidemiologiczne, czy też tylko pojedyncze zakażenia. Kluczowym elementem strategii jest jak najszybsze wykrycie w szpitalu (oddziale) pierwszego szczepu wytwarzającego karbapenemazę KPC, celem wdrożenia na czas właściwych procedur kontroli zakażeń i niedopuszczenia do jego rozprzestrzenienia w środowisku. Najskuteczniejszą metodą zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń jest przeprowadzanie na szeroką skalę badań przesiewowych u pacjentów przyjmowanych do szpitala. Argumentem ograniczającym te badania nie mogą być koszty, ponieważ likwidacja ogniska epidemicznego może znacznie bardziej obciążyć finansowo budżet szpitala, a skutków zdrowotnych poniesionych przez pacjentów nie da się oszacować.

V. OCENA SANITARNA POWIATU W OBSZARZE NADZORU NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA ZA 2017 ROK

Pracownicy sekcji Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Bielsku Podlaskim w roku 2017 w ramach urzędowej kontroli: żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych nadzorem objęli 903 obiekty na terenie powiatu Bielsk Podlaski, w tym 11 obiektów obrotu produktami kosmetycznymi.

Spośród obiektów znajdujących się w ewidencji, po uwzględnieniu częstotliwości kontroli zakładów na podstawie dokonanej oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności w oparciu o obowiązujące kryteria oceny zakładu ustalone w *Instrukcji dotyczącej kryteriów oceny zakładu produkcji/ obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością* przekazanej Zarządzeniem Głównego Inspektora Sanitarnego w 2017r. skontrolowano 319 zakładów oraz 8 obiektów obrotu kosmetykami, a w 161 obiektach dokonano oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności na podstawie obowiązujących kryteriów zawartych w arkuszach oceny zakładu.

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych w 161 obiektach dokonano oceny kontrolowanych zakładów w oparciu o kryteria zawarte w arkuszu oceny zakładu, uwzględniającego kategorie ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności.

Dokonana w 2017r. ocena ryzyka wykazała:

- **ryzyko niskie** -148 obiektów
- **ryzyko średnie** -13 obiektów, w tym:
 - sklepy spożywcze – 7 obiektów,
 - magazyny hurtowe – 1 obiekt,
 - zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 4 obiekty, w tym: 2 zakłady małej

gastronomii,

- **ryzyko wysokie** -nie oceniono żadnego zakładu

W nadzorowanych obiektach żywności i żywienia oraz produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi przeprowadzono ogółem **399** urzędowych kontroli i rekontroli.

Z otrzymanych danych wynika, że wszystkie zakłady zarówno w 2016 roku jak i 2017 roku zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.

W wyniku prowadzonych działań kontrolnych stwierdzono, iż **591** zakładów posiada wdrożone zasady GHP/GMP, oraz wdrożono procedury systemu HACCP w **156** zakładach.

Działania kontrolne sprawowane w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad zakładami produkcji i obrotu w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością spowodowały wydanie przez PPIS w Bielsku Podlaskim – **32** decyzje administracyjne.

Decyzji zakazu wprowadzania do obrotu lub wycofania środków spożywczych/materiałów do kontaktu z żywnością, bądź decyzji dotyczących unieruchomienia lub przerwania działalności zakładu- **nie wydawano**.

Za stwierdzone naruszenia przepisów prawa żywnościowego w skontrolowanych zakładach żywnościowo – żywieniowych nałożono **4** mandaty karne na łączną kwotę **750 złotych**.

Wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego i o nałożenie kar pieniężnych przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku nie wystosowywano.

W roku 2017 roku pracownicy pionu bezpieczeństwa żywności i żywienia Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Bielsku Podlaskim pobrali do badań laboratoryjnych łącznie **165** próbek, w tym:

- **163** -w zakładach żywności, żywienia,
- **1** - w obiekcie obrotu materiałami wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,
- **1** - w obiekcie obrotu produktami kosmetycznymi.

Z łącznej liczby próbek pobranych do badań laboratoryjnych, zakwestionowano **2** próbki, co stanowi **1,21 %** ogółu zbadanych próbek.

W 2017 roku w sekcji HŻŻ i PU, realizując zapisy ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia wydano łącznie **44 decyzje zatwierdzające** zakłady branży spożywczej w tym:

- Automaty do lodów – 2,
- Ciastkarnie – 1,
- Zakłady garmażeryjne – 1,
- Inne wytwórnie żywności (zakłady konfekcjonowania) – 2,

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W BIELSKU PODLASKIM

- Obiekty obrotu – 10 (w tym: sklepy spożywcze – 5, kioski – 2, magazyny hurtowe – 1, inne obiekty obrotu – 2),
- Zakłady żywienia zbiorowego otwarte – 6 obiektów (w tym: zakłady małej gastronomii – 3)
- Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte – 5 obiektów (w tym: 1 stołówka szkolna – 1, stołówki w przedszkolach – 2, 2 inne zakłady żywienia – 2),
- Obiekty ruchome i tymczasowe – 2,
- Środki transportu – 15.

Decyzje dotyczyły zakładów nowootwieranych, rozszerzenia dotychczas prowadzonej działalności oraz dokonywanych zmian w związku ze składanymi przez przedsiębiorców wnioskami.

W roku 2017 wydano **ogółem 125 zaświadczeń**, w tym:

- obiekty zatwierdzane – 44;
- obiekty podlegające wpisowi oraz w związku z dokonywaniem zmian przez przedsiębiorców sektora spożywczego – 81.

Ponadto w 2017r. wydano – **1 decyzję o odmowie zatwierdzenia i wpisu**, dotyczyła zakładu: Obiekty ruchome i tymczasowe – 1 obiekt (ruchomy punkt sprzedaży – stragan pod namiotem).

W roku 2017 z prowadzonego rejestru obiektów będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim **wykreślono – 44** zakłady.

Analiza porównawcza danych z lat 2014 – 2017 wykazała, że dużej poprawie uległ stan sanitarno-techniczny nadzorowanych obiektów sektora spożywczego.

W poszczególnych grupach obiektów żywności i żywienia obrazuje to poniższa tabela:

Lp	Grupa obiektów	Odsetek negatywnie ocenianych obiektów			
		2014	2015	2016	2017
1	Zakłady produkcji żywności:	0	0	0	0
2	Obiekty obrotu żywnością	8,33%	0	0	0
3	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	0	0	0	0
4	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	0	0	0	0

W 2017 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU przeprowadzili urzędowe kontrole w **319 zakładach**, w tym z następujących rodzajów obiektów:

- **Zakłady produkcji żywności – 37 obiektów**, w tym:
 - ✓ wytwórnie lodów – 3,

- ✓ automaty do lodów – 8,
 - ✓ wytwórnie tłuszczów roślinnych – 2,
 - ✓ piekarnie – 6,
 - ✓ ciastkarnie – 2,
 - ✓ przetwórnice owocowo – warzywne – 1,
 - ✓ zakłady garmazeryjne – 2,
 - ✓ zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego (młyny) – 1,
 - ✓ wytwórnia wyrobów cukierniczych – 1,
 - ✓ zakład produkcji i konfekcjonowania przypraw – 1,
 - ✓ inne wytwórnie żywności – 10 (w tym – 6 gospodarstw rolnych);
- **Obiekty obrotu żywnością – 187 obiektów, w tym:**
- ✓ sklepy spożywcze – 97,
 - ✓ kioski spożywcze – 22,
 - ✓ magazyny hurtowe – 7,
 - ✓ obiekty ruchome i tymczasowe – 19,
 - ✓ środki transportu – 23,
 - ✓ inne obiekty obrotu żywnością – 19;
- **Zakłady żywienia zbiorowego – 83 obiekty, w tym:**
- ✓ zakłady żywienia zbiorowego otwarte – 41 obiekty, w tym zakłady małej gastronomii – 21;
 - ✓ zakłady żywienia zbiorowego zamknięte – 42 obiekty, w tym: stołówki pracownicze – 1, bloki żywienia w domach opieki społecznej – 4, stołówki szkolne – 13, stołówki w bursach i internatach – 1, stołówki na koloniach/obozach/zimowiskach – 7, stołówki w przedszkolach – 9, zakład usług cateringowych – 1, inne zakłady żywienia – 6;
- **Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 1 obiekt;**
- **Zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 12 obiektów;**
- **Zakłady obrotu kosmetykami – 8 obiektów.**

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach produkcji i obrotu żywności na terenie powiatu bielskiego w 2017 roku dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń;
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego urządzeń, sprzętu produkcyjnego, wyposażenia lub brak w dostatecznej ilości;

- niewłaściwego przechowywania środków spożywczych, niezgodnie z warunkami deklarowanymi przez producentów produktów;
- nieprawidłowego przechowywania wprowadzanych do obrotu środków spożywczych nieopakowanych w warunkach narażonych na wtórne zanieczyszczenia;
- nieprawidłowego znakowania wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych;
- nieprzestrzegania lub brak zapisów prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej z realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP) oraz dokumentacji potwierdzającej opracowanie i wdrażanie procedur systemu HACCP.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działają również w ramach sieci systemu **RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach**. W ramach RASFF przesyłane są informacje o produktach, które nie spełniają wymagań przepisów prawnych i stanowią równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. System obejmuje wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, Komisje Europejskie i Europejski Urząd do Spraw Bezpieczeństwa Żywności. W Polsce Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF, tworzy Krajowy Punkt Kontaktowy systemu RASFF, jest odpowiedzialny za jego funkcjonowanie i powiadamia Komisję Europejską o zarejestrowanej w Rzeczypospolitej Polskiej niebezpiecznej żywności oraz środkach żywienia zwierząt.

W 2017r. w związku z otrzymanymi powiadomieniami w ramach funkcjonowania systemu RASFF przekazanymi przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych dotyczących stwierdzenia niebezpiecznych produktów wskazanych w listach dystrybucji w zakładach na terenie powiatu bielskiego; przeprowadzono ogółem - 3 urzędowe kontrole (interwencyjne).

Przeprowadzane urzędowe kontrole dotyczyły powiadomień przesyłanych w ramach systemu RASFF w sprawie stwierdzenia w obrocie niebezpiecznych artykułów: **2 powiadomienia** dot. materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością: „*Schaumkelle*” (*łyżka cedzakowa*)”, „*Smoczek kauczukowy Canpol Babies*”.

Ogółem sporządzono 3 protokoły kontroli sanitarnej z przeprowadzonych urzędowych kontroli z ww. zakresu.

Skontrolowano ogółem **3 obiekty**, w tym:

- inne obiekty obrotu żywnością (apteki) – 2 obiekty,
- sklep obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 1 obiekt.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych w zakładach i z dokonanych przeglądów wprowadzanych do obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością – nie stwierdzono w sprzedaży lub produkcji artykułów będących przedmiotem powiadomień.

Udzielano odpowiedzi do PPWIS w Białymstoku oraz właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorów Sanitarnych.

Ocena sposobu jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego

W 2017r. podczas przeprowadzanych urzędowych kontroli żywności pracownicy sekcji HŻŻiPU dokonywali oceny jakości sposobu żywienia dzieci, młodzieży oraz pensjonariuszy na podstawie przedstawianych jadłospisów.

Badaniami objęto **29** zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, tj.:

- a) Bloki żywienia w domach opieki społecznej – **4**, w tym **1** – żywienie w systemie cateringowym;
- b) Stołówki szkolne – **10**, w tym **4** stołówki – żywienie w systemie cateringowym;
- c) Stołówki w bursach i internatach – **1**,
- d) Stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach – **7**;
- e) Stołówki w przedszkolach – **7**, w tym **2** – żywienie w systemie cateringowym.

W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego – oceniono ogółem **30 jadłospisów**, w tym:

- ✓ Bloki żywienia w Domach Opieki Społecznej – 5 jadłospisów, w tym żywienie w systemie cateringowym – 1,
- ✓ Stołówki szkolne – 10 jadłospisów, w tym żywienie w systemie cateringowym – 4,
- ✓ Stołówki w bursach i internatach – 1 jadłospis,
- ✓ Stołówki na koloniach/obozach – 7 jadłospisów,
- ✓ Stołówki w przedszkolach – 7 jadłospisów, w tym żywienie w systemie cateringowym – 2.

Wyniki oceny przedstawionych jadłospisów zostały odnotowane w sporządzonych protokołach kontroli.

Stwierdzono prawidłowo ułożone jadłospisy 5-dniowe i dekadowe z wykorzystaniem produktów z głównych grup asortymentowych, w tym produktów dostarczających pełnowartościowego białka, surowych warzyw i owoców, ryb, kasz bądź roślin strączkowych suchych. W jadłospisach uwzględniono różnorodne techniki przygotowania potraw i właściwe skomponowanie posiłków pod względem kolorystyki, smaku oraz struktury.

Do produkcji posiłków wykorzystywane były wszystkie grupy produktów, w tym środki spożywcze zawierające pełnowartościowe białko (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*).

Jadłospisy zawierały informacje dotyczące składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, opracowane na podstawie załącznika II Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

Nie wniesiono zastrzeżeń odnośnie przedstawionych jadłospisów.

Zgodnie z „Powiatowym planem pobierania materiałów do oceny jakości żywienia w placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego w powiecie Bielsk Podlaski w roku 2017” w celu oceny sposobu żywienia pensjonariuszy w blokach żywienia w domach opieki społecznej do badań laboratoryjnych pobrano *2 dekadowe zestawienia zużytych produktów do produkcji posiłków* według „diety ogólnej” (wyżywienie całodzienne).

W wyniku przeprowadzonych badań zestawień dekadowych produktów zużytych do produkcji posiłków (wyżywienie całodzienne), stwierdzano nieprawidłowości:

- zawartość wapnia nie jest prawidłowa w stosunku do średniego zapotrzebowania w tej grupie żywionych (32% realizacji),
- zawartość potasu nie jest zgodna ze średnim zalecanym spożyciem tej grupy żywionych – jest za niska (zawartość – 57%, 66%).
- zawartość sodu nie jest zgodna ze średnim zalecanym spożyciem tej grupy żywionych – jest za wysoka (realizacja normy: 160%; 133%).
- zawartość i witaminy C nie jest prawidłowa w stosunku do średniego zapotrzebowania (z zalecanym dziennym spożyciem) w tej grupie żywionych, zbyt niska (57% realizacji, 66% realizacji),

W związku ze stwierdzanymi nieprawidłowościami w żywieniu wystosowano 2 listy intencyjne do właścicieli do domów opieki społecznej, które dotyczyły podjęcia działań w celu poprawy jakości żywienia pensjonariuszy zgodnie z zalecanymi normami żywieniowymi.

Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski.

W roku 2017, w celu oceny jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu Bielsk Podlaski, pobierano próbki do badań laboratoryjnych. Próbkę do badań

laboratoryjnych pobierano zgodnie z „Powiatowym planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rok 2017”.

Pracownicy sekcji HŻŻ i PU PSSE w Bielsku Podlaskim pobierali próbki w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz opracowanym powiatowym planem poboru próbek na rok 2017.

W roku 2017 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU PSSE w Bielsku Podlaskim pobrali do badań laboratoryjnych ogółem **165** próbek, w tym:

- ✓ środki spożywcze – 153,
- ✓ próbki sanitarne – 10 (9 – wymazów sanitarnych, 1 – próbka zmiotek),
- ✓ materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością (wyroby szklane) – 1,
- ✓ produkty kosmetyczne – 1.

Zgodnie z wytycznymi GIS i pismem PPWIS w Białymstoku w 2017r. pobrano poza planem do badań laboratoryjnych – **2 próbki żywności – jaja kurze (05. Grupa: podgrupa: 0503. jaja kurze świeże)** w kierunku oznaczania pozostałości pestycydów: zawartość fipronilu (R) w świeżych jajach kurzych.

Z łącznej liczby próbek pobranych na obszarze powiatu Bielsk Podlaski zakwestionowano **2** próbki, co stanowi **1,21%** ogółu zbadanych próbek.

Zbiorcze dane odnośnie kwestionowanych próbek żywności, kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i próbek sanitarnych w 2017 roku w porównaniu do 2016 roku przedstawiono w tabeli poniżej:

Rok	Odsetek kwestionowanych próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, próbek sanitarnych oraz kosmetyków.	
	Ogółem zakwestionowanych	Różnica spadek (↓), wzrost (↑)
2016	2,96%	↓1,75
2017	1,21%	

Na podstawie ww. danych stwierdza się, że w 2017 roku w porównaniu do 2016 roku zmniejszył się o **1,75%** odsetek kwestionowanych próbek żywności a także próbek sanitarnych.

Zestawienie danych z realizacji Planu pobierania próbek żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w 2017r. na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim.

Lp.	Kierunek badania/badane cechy	Próbki pobrane i zakwestionowane	
		Liczba próbek pobranych	Liczba próbek kwestionowanych
1.	Pozostałości pestycydów	12	0
2.	Metale szkodliwe dla zdrowia	16	2
3.	Azotany	3	0
4.	3-MCPD	1	0
5.	Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	72	0
6.	Mykotoksyny	6	0
9.	Dozwolone substancje dodatkowe	11	1
11.	GMO	1	0
12.	Skażenia promieniotwórcze żywności	1	0
13.	Środki spożywcze poddane działaniu promieniowania jonizującego	1	0
15.	Znakowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i suplementy diety oraz oznaczanie zawartości witamin, składników mineralnych i innych składników	7	0
16.	Żywność wzbogacana	3	0
17.	Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	1	0
18.	WWA	8	0
19.	Furan	1	0
21.	Akryloamid	1	0
25.	Parametry jęczenia i kwas erukowy	2	0
26.	Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych	6	0
28.	Gluten	1	0
30.	Produkty kosmetyczne	1	0
31.	Próbki sanitarne	10	1
33.	Tłuszcze do smażenia ocenione w trakcie kontroli	14	1
Suma:		179	2

W 2017 roku ilość pobranych próbek do badań laboratoryjnych przedstawia się następująco:

- Obiekty produkcji żywności, pobrano 45 próbek, w tym:
 - Wytwórnia lodów – 13 próbek (10 próbek żywności, 3 próbki sanitarne),
 - Wytwórnie tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych – 1 próbka,
 - Piekarnie – 16 próbek (15 próbek żywności, 1 próbka sanitarna (zmiotki),
 - Zakłady garmazeryjne – 5 próbek żywności,
 - Zakłady przemysłu zbożowo – młynarskiego – 1 próbka,
 - Wytwórnie koncentratów spożywczych – 5 próbek żywności,
 - Inne wytwórnie żywności – 4 próbki żywności (zakład produkcji pierwotnej - 3 próbki, Zakład Mięsny (obiekt będący pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej) – 1 próbka).
- Obiekty obrotu żywnością, pobrano 114 próbek, w tym:
 - Sklepy spożywcze – 89 próbek (86 próbek żywności, 3 próbki sanitarne),
 - Kioski – 6 próbek żywności,

- Magazyny hurtowe – 8 próbek żywności,
 - Inne obiekty obrotu żywnością – 11 próbek żywności.
- Zakłady żywienia otwartego – 4 próbki (1 próbka żywności, 3 próbki sanitarne – wymazy).
- Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (sklep) - 1 próbka: Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością **wyroby szklane** (dekorowane naczynia do picia: szklanki, kubki, filizanki, kieliszki dekorowane w obszarze obrzeża).
- Obiekty obrotu produktami kosmetycznymi (sklep) - 1 próbka produktów kosmetycznych.

Pobrane ww. próbki badane były w laboratoriach akredytowanych.

W 2017r. w wyniku przeprowadzanych badań laboratoryjnych *zakwestionowano 2 próbki*, w tym:

- 1 próbka żywności,
- 1 próbka sanitarna (wymazy sanitarne).

Zakwestionowane próbki zostały pobrane w następujących obiektach:

- *Obiekty obrotu żywnością: sklep spożywczy - 1 próbka* wymazów sanitarnych,

Zakwestionowana próbka sanitarna (*wymaz sanitarny*) – nie odpowiadała wymaganiom mikrobiologicznym zawartym w obowiązujących przepisach prawa.

Wystosowano pismo do właściciela zakładu z informacją o wynikach badań oraz w sprawie podjęcia działań w celu przestrzegania zasad GHP/GMP/HACCP.

- *Inne obiekty obrotu żywnością: Apteka - 1 próbka* żywności; 26. Grupa Suplementy diety.

Zakwestionowana została próbka suplementu diety ze względu na nieprawidłowe oznakowanie – nie odpowiadające przepisom prawa: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25.10.2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz. U. L 304 z 21.11.2011 z późn. zm.).

Ze względu na to, że producent kwestionowanego suplementu znajdował się poza terenem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim, całość dokumentacji, zawierającej szczegółowe informacje dotyczące zakwestionowanych próbek żywności została przekazana do rozpoznania zgodnie z kompetencjami odpowiednim PPIS ze względu na siedzibę producenta przedmiotowego środka spożywczego.

Działalność kontrolno - represyjna

W 2017r. w zakładach objętych nadzorem przeprowadzono ogółem **399** urzędowych kontroli.

W związku z przeprowadzanymi urzędowymi kontrolami w obiektach podejmowano działania zgodnie z posiadanymi kompetencjami na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, w tym:

- W celu wyeliminowania stwierdzonych naruszeń prawa żywnościowego wydawano decyzje nakazujące poprawę warunków sanitarnych i prowadzono postępowanie administracyjno-egzekucyjne.
Wydano ogółem – **32** decyzje administracyjne (ujęte w Dziale I MZ–48), w tym – **28** decyzji nakazujących poprawę warunków sanitarnych oraz – **4** decyzje zmieniające termin realizacji obowiązków.
- Decyzji unieruchomienia/przerwania działalności zakładu- **nie wydawano**.
- Decyzji zakazu wprowadzania produktu do obrotu- **nie wydawano**.
- Wydano **60** decyzji (płatnicze) na kwotę **6925 złotych** – obciążające przedsiębiorców.
- Wydawano decyzje zatwierdzające zakład w związku z wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładu podlegających urzędowej kontroli żywności.
- Wydano **44** decyzje wykreślenia zakładu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli.
- Wobec osób winnych zaniedbań higieniczno-sanitarnych stosowano sankcje karne (mandaty karne kredytowane) – **4** mandaty karne na kwotę **750 złotych**.
- Udzielano pisemnej odpowiedzi do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz PPIS w terminach wyznaczonych w pismach.
- Udzielano pisemnej odpowiedzi Stronom (w przypadku podania danych) wnoszącym o interwencję.
- Prowadzono postępowanie wyjaśniające w związku ze stwierdzeniem bądź podejrzeniem o niewłaściwą jakość zdrowotną żywności.

**VI. ROCZNA OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY
KOMUNALNEJ ZA ROK 2017**

VI.1 Nadzór nad jakością wody do spożycia

Zgodnie z wdrożonym monitoringiem jakości wody do spożycia objęto nadzorem 17 wodociągów (14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia i 3 wodociągi lokalne) znajdujących się na terenie powiatu bielskiego.

Na terenie powiatu znajduje się:

- 13 wodociągów o wydajności 101-1000 m³/d (wodociągi: Brańsk, Bielsk Podlaski gminny, Bolesty, Rajsk, Boćki, Kalnica, Koszewo, Domanowo, Brzeźnica, Orla, Oleksze, Rudka, Budlewo).
- 1 wodociąg o wydajności 1001-10000 m³/d (wodociąg w Bielsku Podlaskim).
- 3 wodociągi lokalne (wodociągi: Ośrodek Wypoczynkowy „Ptasia Osada” w Płoskach nad Narwią wł. Firma Handlowo Usługowa Białystok ul. Kawaleryjska 58A, Zakładu Produkcyjnego „Bielmlek” Spółdzielnia Mleczarska w Bielsku Podlaskim i Zakładu „Suempol” w Bielsku Podlaskim).

Ogólna liczba ludności korzystającej z wody o kontrolowanej jakości, jak wynika z danych zebranych od właścicieli wodociągów wynosi – 55825.

Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2017r. wynosi – 55825 (100%).

W roku 2017 prowadzono postępowanie na obniżenie poziomu zawartości manganu w wodzie z wodociągu w Kalnicy. Postępowanie wszczęte w 2016r. zostało umorzone 31.05.2017r. Okres trwania przekroczenia w 2017 wyniósł 100 dni. Podwyższona zawartość manganu w wodzie została stwierdzona w wyniku prowadzonej kontroli wewnętrznej przez właściciela wodociągu, o czym został powiadomiony PPIS w Bielsku Podlaskim. Stwierdzony poziom manganu w wodzie nie stwarzał zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi zaopatrywanych w wodę przez wodociąg w Kalnicy. Zgodnie z wydaną decyzją, mieszkańcy korzystający z wody z wodociągu Kalnica, zostali poinformowani o podwyższonej zawartości manganu. Maksymalne stężenie manganu określone w Decyzji PPIS w Bielsku Podlaskim, kontrolowane było przez Wójta Gminy Brańsk, co było potwierdzane badaniami laboratoryjnymi wykonywanymi w trakcie prowadzonej kontroli wewnętrznej. Po zakończeniu postępowania nie stwierdzono przekroczeń manganu w wodzie wodociągu Kalnica.

Nie wydawano decyzji na odstępstwa od parametrów chemicznych i fizykochemicznych kontrolowanych w wodociągach. O nielicznie występujących przekroczeniach właściciele wodociągów byli natychmiast powiadamiani przez PPIS w Bielsku Podlaskim. Szybko podejmowane działania skutecznie eliminowały przyczyny powstania przekroczeń, a powtórnie pobierane próbki wody potwierdzały słuszność podejmowanych decyzji. Podobnie było w przypadku prowadzenia kontroli wewnętrznej przez właścicieli wodociągów. W przypadku wystąpienia

przekroczeń, powtórnie przeprowadzone badania nie wykazywały podwyższonych parametrów. Podwyższony wskaźnik barwy powtarzalny jest w wodociągu Orla (brak ustalonej wartości granicznej wskaźnika barwy o ile jest akceptowalny przez konsumentów). Wydano 8 decyzji na wbudowanie materiałów i urządzeń w sieci wodociągowej. Nie odnotowano zgłoszonych reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody na terenie powiatu bielskiego.

Wydano 8 ocen okresowych i 9 ocen obszarowych dotyczących jakości wody oraz 13 wystąpień do organów administracji samorządowych oraz jednostek odpowiedzialnych za eksploatację ujęć wodociągowych. Na podstawie otrzymanych sprawozdań z badań monitoringowych każdego wodociągu, PPIS wydał 72 oceny jakości wody, które zostały przekazane właścicielom lub administratorom poszczególnych wodociągów.

Porównując wyniki pobranych próbek wody z lat ubiegłych, z poszczególnych wodociągów, należy stwierdzić, że jakość wody utrzymuje się na podobnym poziomie. Właściciele wodociągów prawidłowo prowadzili kontrole wewnętrzne, przestrzegając częstotliwości i zakresu badań. Pojedyncze przekroczenia parametrów fizykochemicznych były natychmiast korygowane, a powtórnie pobrane próbki nie wykazywały przekroczeń sprawdzanych parametrów. Właściciele i administratorzy wodociągów powinni wnikliwie analizować wyniki badań próbek wody prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej, a w przypadku podwyższenia parametrów ustalać przyczynę i podejmować działania mające na celu poprawę jakości wody. O występujących przekroczeniach, jak i podejmowanych działaniach należy informować PPIS w Bielsku Podlaskim. Oceniając stan techniczny w trakcie przeprowadzonych kontroli oraz skuteczność obecnie funkcjonujących stacji uzdatniania wody, na podstawie prowadzonych badań próbek wody zarówno przez właściciela wodociągu, jak i przez Inspekcję Sanitarną, można realnie ocenić stopień zagrożenia mogący mieć wpływ na jakość wody. Niżej wymienione wodociągi powinny być szczególnie nadzorowane i poddane jak najszybszej modernizacji : wodociąg w Rudce (Gmina Rudka), wodociąg w Budlewie (Gmina Wyszki), wodociąg w Orli (Gmina Orla), wodociąg Bielsk Podlaski (Gmina Bielsk Podlaski) oraz szybkie doprowadzenie do zakończenia II etapu modernizacji wodociągu w Kalnicy (Gminy Brańsk). Rozpoczęte prace projektowe nad modernizacją wodociągów w 2017 roku nie zostały realizowane. Unowocześnianie systemów technologii uzdatniania wody jest kosztowną inwestycją, ale przy wsparciu pozyskanych środków unijnych możliwą do realizacji. Nowoczesne, skomputeryzowane systemy uzdatniania wody w znacznym stopniu zmniejszają ryzyko popełnienia błędów przy procesach związanych z oczyszczaniem wody i przy prawidłowym nadzorze gwarantują dobrą jakość wody każdemu konsumentowi.

VI.II Nadzór nad jakością wody w basenach kąpielowych w Bielsku Podlaskim

Objęto nadzorem 2 baseny znajdujące się na terenie powiatu bielskiego: Pływalnię Miejską „WODNIK” w Bielsku Podlaskim ul. Kazimierzowska 3B (czynna cały rok), basen odkryty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Bielsku Podlaskim ul. Orzeszkowej 19 (czynny sezonowo).

W Pływalni Miejskiej „WODNIK” przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową w ramach nadzoru sanitarnego. W trakcie kontroli pobrano do badań laboratoryjnych 7 próbek do badań fizykochemicznych i 14 próbek do badań bakteriologicznych (w tym 3 próbki wody ciepłej z natrysków w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp.). W ww. próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń badanych parametrów. Stan sanitarno – techniczny pływalni bez zastrzeżeń.

Zarządca obiektu prowadził badania wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym harmonogramem poboru próbek wody, z właściwą częstotliwością i zakresem. Wyniki badań i pomiarów wody na pływalni spełniały wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach z dnia 9 listopada 2015r. (Dz. U. z 2015r. poz. 2016). Komunikaty o jakości wody umieszczane są na tablicy informacyjnej w holu obiektu oraz na stronie internetowej pływalni.

Dnia 13.07.2017r. wydano zbiorczą roczną ocenę jakości wody stwierdzającą, że woda na Pływalni Miejskiej „WODNIK” w Bielsku Podlaskim odpowiada wymaganiom ujęty w ww. rozporządzeniu.

Nie przeprowadzono kontroli kompleksowej planowanej basenu odkrytego Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, ponieważ w sezonie letnim 2017r. basen był zamknięty z powodu braku kadry ratowników z uprawnieniami.

W powiecie bielskim w 2017r. nie prowadzono nadzoru sanitarnego nad kąpieliskiem i miejscem wykorzystywanym do kąpieli, gdyż nie zostały zgłoszone.

VI. III. Nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym obiektów użyteczności publicznej

Objęto nadzorem 121 obiektów (3 ustępy publiczne; 4 domy opieki; 2 hotele; 2 obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie; 39 zakładów fryzjerskich; 5 zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej; 16 gabinetów kosmetycznych; 3 dworce; 13 cmentarzy; 4 zakłady pogrzebowe oraz 30 innych obiektów użyteczności publicznej). Przeprowadzono 199 kontroli obiektów.

Ogólnie należy stwierdzić, że stan sanitarny kontrolowanych obiektów utrzymuje się na poziomie porównywalnym z rokiem ubiegłym i uznaje się jako dobry. Uchybienia stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w 1 obiekcie:

- *Dom Seniora ATOS Teresa Sobolewska Holonki 87 17-120 Brańsk* - postępowanie administracyjne z terminem wykonania decyzji pkt.1 do 10.01.2018r., a pkt 2,3,4,5 do 22.12.2017r. zostało zakończone.

Do Sekcji Higieny Komunalnej w 2017 roku nie skierowano żadnych monitów i wniosków z prośbą o interwencję.

Reasumując, stan powiatu bielskiego w zakresie Higieny Komunalnej utrzymuje się na podobnym poziomie do roku ubiegłego. Przeprowadzane kontrole oraz prowadzone postępowanie administracyjne przyczyniły się poprawy stanu sanitarno – technicznego obiektów, jak i nadzoru nad jakością wody w wodociągach.

VII. OCENA SANITARNA POWIATU W ZAKRESIE HIGIENY PRACY ZA 2017 ROK

W 2017r. pracownicy Sekcji Higieny Pracy skontrolowali 111 zakładów pracy. Przeprowadzono łącznie 111 kontroli:

- 98 kompleksowych
- 13 tematycznych

Przeprowadzone kontrole wykazały nieprawidłowości w 5 skontrolowanych obiektach.

W 2017 r. przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 2 zakładach (hałas słyszalny – 28 osób, dymy spawalnicze – 3 osoby).

W 1 zakładzie podjęto działania, w wyniku których uzyskano poprawę warunków pracy tzn. obniżono natężenie hałasu do wartości dopuszczalnych (poprawa dla 10 osób).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim wydał łącznie 11 decyzji merytorycznych w tym 5 decyzji stwierdzające uchybienia.

W kontrolowanych zakładach zatrudnionych było łącznie 4840 pracowników (w 2016r.- 6186) w tym w narażeniu na czynniki szkodliwe i uciążliwe pracowało 3658 osób (w 2016r.- 3589), w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracowało 161 osób (w 2016r.156), na czynniki biologiczne- 689 osób (w 2016r.881), na czynniki chemiczne 274 osoby (2016r-269). Wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia wskazują, że na czynniki fizyczne narażonych było w poszczególnych kategoriach:

- hałas słyszalny -1570 osób w tym 28 pracowało w przekroczonych normatywach higienicznych
- drgania o działaniu ogólnym i miejscowym na organizm człowieka – 404 osoby
- w narażeniu na pyły pracowało łącznie 408 pracowników w tym na pyły drewna twardego – 9 osób
- promieniowanie jonizujące – 80 osób

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach:

1. Przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia: (wydano 9 nakazów),
 - hałas słyszalny – 2 zakłady
 - czynniki chemiczne – 1 zakład
2. Brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia - 3 zakłady (wydano 23 nakazów)
3. Nieprawidłowości stwierdzane w zakresie warunków sanitarno-higienicznych pomieszczeń socjalnych – 2 zakłady (3 nakazy)
4. Nieprawidłowe ryzyko zawodowe przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne – 1 zakład (1 nakaz)

Choroby zawodowe

W 2017 roku PPIS wydał 6 decyzji stwierdzających chorobę zawodową u rolników – (borelioza), (w 2016r. stwierdzono 8 przypadków choroby zawodowej u rolników, w 2015r. stwierdzono 4 przypadki choroby zawodowej również u rolników).

VIII. OCENA STANU SANITARNEGO I HIGIENY PROCESÓW NAUCZANIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH POWIATU BIELSKIEGO ZA 2017 ROK

Na terenie powiatu bielskiego w 2017r. funkcjonowało 46 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 7 placówek wypoczynku zimowego i letniego. W ramach nadzoru przeprowadzono 70 kontroli, wydano 4 decyzje administracyjne na poprawę stanu sanitarno- technicznego m. innymi ścian, sufitów, lamperii w salach lekcyjnych, korytarzach, sanitariatach, szatniach, doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno- technicznego parkietów w salach lekcyjnych, salach gimnastycznych i korytarzach.

Placówki nowo otwarte:

1. Centrum Rozwoju Dziecka – Prywatny Żłobek Izabela Szachowicz ul. Wł. Wysockiego 8; 17-100 Bielsk Podlaski.
2. Niepubliczne Przedszkole na „Hołowiesku” – Parafia katolicka p.w. Najświętszej Opatrności Bożej ul. Wrzosowa 16; 17- 100 Bielsk Podlaski.

Do zadań szczegółowych w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży należy:

1. Nadzór nad stanem sanitarnym i technicznym w podległych placówkach.
2. Nadzór nad zapewnieniem prawidłowych warunków nauczania i wychowania w tym:
 - higieniczna ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży - pomiar uczniów stolików, krzeseł
 - higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach
 - kontrola pracowni komputerowych w odniesieniu do wymagań bezpieczeństwa i higieny oraz ergonomii jakie powinny spełniać stanowiska wyposażone w monitory ekranowe
 - nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych
 - egzekwowanie zakazu palenia tytoniu na terenie placówek
 - organizacja dożywiania dzieci i młodzieży oraz możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych w placówkach nauczania i wychowania
3. Ocena przygotowania placówek do nowego roku szkolnego.
4. Sprawowanie nadzoru nad działalnością placówek sezonowych /wypoczynku zimowego i letniego:
 - kontrole sanitarne

5. Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i interwencji dotyczących działalności placówek.

2. Ocena higienicznego procesu nauczania oraz ocena dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży- pomiar uczniów, stolików i krzeseł.

Tabela nr 1

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2016	699	25	0	0	123	25	1	1
2017	704	24	0	0	134	27	3	1

Tabela nr 2

Rok	Umeblowanie sal zabaw w przedszkolach			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane	
	Liczba zbadanych dzieci	Ilość przedszkoli	Liczba dzieci	Ilość przedszkoli
2016	220	11	0	0
2017	265	12	0	0

Ocena higienicznego procesu nauczania

Ocenę higienicznego procesu nauczania przeprowadzono w 27 placówkach w 134 oddziałach. Dokonując oceny tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych zwracano uwagę na równomierne obciążenie zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Nieprawidłowości dotyczyły występowania przerw 5-cio minutowych, co spowodowane było dojazdem uczniów do szkół.

Ocena dostosowywania mebli do wzrostu uczniów

Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.

W większości placówek przyjęto zasadę „lepiej siedzieć w ławce o jeden numer większej niż mniejszej”. W 2017 roku wszystkie placówki udokumentowały dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii. Przedstawiono do wglądu certyfikaty i atesty nowo zakupionych mebli i sprzętu sportowego.

3. Warunki do utrzymania higieny osobistej w szkołach na terenie powiatu bielskiego.

Warunki do utrzymania higieny osobistej we wszystkich placówkach na terenie powiatu bielskiego w chwili obecnej nie budzą zastrzeżeń. Woda bieżąca ciepła została doprowadzona do wszystkich placówek. Dostępność do środków czystości / papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku, suszarki do rąk oraz mydło w płynie/ w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca.

Jednak w dalszym ciągu napływają informacje od rodziców dotyczące występowania wszawicy wśród dzieci i młodzieży. Pielęgniarki szkolne dokonują przeglądów czystości skóry głów uczniów w gabinecie po uzyskaniu pisemnej zgody od rodziców.

4. Dożywianie dzieci

Dożywianie w placówkach				
Placówki	Liczba dzieci korzystających z pełnych obiadów	Liczba dzieci korzystających z posiłków 1 daniowych	Liczba dzieci korzystających z podawania napoju	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dofinansowania
Szkoły podstawowe	1941	110	1328	700
Gimnazja	166	0	0	51
Zespoły szkół w tym:		0	0	
Szkoły Podstawowe	162	0	0	28
Gimnazja	60	0	0	24
Razem	2329	110	1328	803

Dożywianie prowadzone jest w formie ciepłych posiłków: dwudaniowych, jednodaniowych i wydawania napoju. Na 6303 uczniów z różnych form dożywiania korzysta 4570 uczniów tj. 72,5%.

5. Dowożenie uczniów jest zorganizowane bez zastrzeżeń.

- W 2017 roku dzieci dowożone są bez zmian do tych samych placówek, a mianowicie do: do 11- u Szkół Podst. i 2-ch gimnazjum. Dzieci dowożone są autobusami opłacanymi przez Urzędy Gmin Boćki, Wyszki, Brańsk, Rudka, Bielsk Podlaski, Orla. Gmina Boćki i Wyszki i Brańsk wynajmuje autobusy PKS Siemiatycze, PKS ARIVIA Bielsk Podlaski; natomiast gmina Bielsk podlaski posiada własne autobusy szkolne i gimbusy.
- Najmniejsza odległość dowozu od 4 km, a największa 32km. W każdej gminie zorganizowane są dwa kursy dowozu, z wyjątkiem młodzieży dojeżdżającej do gimnazjum w Oleksinie i Glinniku. W Szkołach Podst. i zespołach szkół dzieci mają zapewniony napój, lub

dożywianie w formie dwudaniowej. Na 11 Szkół Podstawowych z terenu 9 posiada świetlice , gdzie dzieci mają możliwość czekania na dojazd i zjedzenia posiłku, 2 szkoły podstawowe nie posiadają świetlicy/. Dzieci czekają na dojazd w klasach.

- Dwa Gimnazja /Oleksin i Glinnik/ posiadają również zorganizowane świetlice z możliwością czekania na dojazd i zjedzenie posiłku. Dzieci w szkołach są pod opieką nauczycieli, a podczas przewozu zapewniona jest opieka przez osoby opłacane z Urzędów Gmin.

Placówki	Liczba placówek do których dowożone są dzieci	Liczba uczniów dowożonych do tych szkół	Zapewniono opiekę podczas przewozu i pobytu dzieci na czas oczekiwania	Ilość placówek posiadających świetlicę	Ilość placówek- inne miejsce oczekiwania na dojazd	Zapewniono posiłek ciepły lub zimny	Autobus szkolny z Urzędu Gminy	Autobus wynajęty podpisana umowa PKS
Szkoły Podstawowe	11	1448	11	9	2	11	4	11
Gimnazja	2	48	2	2	0	2	2	2
Zespoły Szkół: w tym	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły Podst.	0	0	0	0	0	0	0	0
Gimnazja	0	0	0	0	0	0	0	0

6. Infrastruktura do prowadzenia zajęć w-f.

Sprawowano nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

Brak sal gimnastycznych stwierdza się w : 4 szkołach podstawowych (Świridy, Mień, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Nr 1 św. ABP Łukasza Wojno-Jasienickiego w budynku Domu Kultury Prawosławnej przy ul. Rejtana 24 i w 3 –ch gimnazjach (Oleksin, Glinnik). Uczniowie ćwiczą na korytarzach, a uczniowie z Niepublicznego Gimnazjum w siedzibie Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku – Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Bielsku Podlaskim ul. Kryniczna 22- jeden oddział; korzysta z Sali gimnastycznej w budynku zlikwidowanego ZS Nr 3 w Bielsku Podlaskim ul. Widowska oraz z basenu na pływalni Wodnik.

Salę gimnastyczną jak i boisko posiada 10 szkół podstawowych; (Nr 2 i Nr 5, Nr 3 z DNJ Białoruskiego, Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim, Domanowie, Łubinie Kościelnym, Szkoła Podstawowa w Orli, Wyszkach, Boćkach, Rudce, Augustowie); oraz 2 Zespoły Szkół: (ZS Brańsk, ZSCKR w Rudce).

Salę gimnastyczną zastępczą zorganizowano w szkołach podstawowych w Chojewie, Topczewie, Strabli i Holonkach.

Stan techniczny hal sportowych i sal gimnastycznych nie budzi zastrzeżeń. Podczas prowadzonych kontroli oceniano posiadanie przez placówki oświatowe certyfikatów na sprzęt sportowy.

Porównawczo z rokiem ubiegłym sytuacja systematycznie poprawia się. Podobnie jak w latach ubiegłych natryski wykorzystywane są po dodatkowych zajęciach sportowych.

7. Opieka medyczna:

Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach na terenie powiatu bielskiego oceniono bez zastrzeżeń.

8. Wypoczynek dzieci i młodzieży.

W 2017 roku z wypoczynku letniego i zimowego placówkach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim skorzystało 289 dzieci i młodzieży. Wypoczynek letni i zimowy zorganizowany był w 7-miu placówkach. Przeprowadzono 6 kontroli w tych placówkach w ramach nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży. Placówki funkcjonowały bez zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości.

9. Przygotowanie placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Wszystkie placówki były przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2017/18.

10. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych

W 2017r nadal prowadzono ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich kontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych.. W 2017r. nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z przechowywaniem preparatów w szkołach.

Z przeprowadzonych w 2017r kontroli kompleksowych wynika również :

- Mikroklimat w pomieszczeniach placówek nauczania i wychowania nie budził zastrzeżeń.
- W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono ponadnormatywnego zagęszczenia w klasach.
- Zmianowość w skontrolowanych obiektach wystąpiła w 4 Szkołach Podstawowych w Bielsku Podlaskim.
- Dowożenie uczniów jest zorganizowane bez zastrzeżeń.

Podsumowanie:

- Warunki sanitarno- higieniczne w placówkach nauczania i wychowania ulegają systematycznej poprawie. Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych.

- Problemem pozostaje utrzymanie higieny po zajęciach z wychowania fizycznego. Pomimo zapewnienia coraz lepszych warunków uczniowie nie korzystają z urządzeń natryskowych po zajęciach z wychowania fizycznego, tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.
- Podjęto szereg działań edukacyjno- informacyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych w zakresie przeciwdziałanie szerzenia się chorób pasożytniczych przede wszystkim wszawicy i chorób zakaźnych.
- Odnotowuje się systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny posiadający atesty i certyfikaty sprzęt sportowy oraz meble edukacyjne.

IX.DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROMOCJI ZDROWIA CELEM ZMNIEJSZENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW POWIATU w 2017r

Działalność z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2017 roku, podejmowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku Podlaskim, ukierunkowana była na kształtowanie właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych w celu umocnienia zdrowia jednostki i społeczeństwa na terenie powiatu bielskiego.

Realizując zapisy art. 6 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim inicjował, organizował, koordynował i prowadził działania dotyczące następujących zagadnień:

- profilaktyki tytoniowej (uzależnienie od palenia tytoniu, bierne palenie, problem palenia tytoniu przez dzieci i młodzież
- profilaktyki nadwagi i otyłości , promocji zdrowego stylu życia
- profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych
- profilaktyki HIV/AIDS
- profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze na człowieka
- profilaktyki próchnicy zębów i chorób przyzębia, higieny jamy ustnej
- profilaktyka grypy
- profilaktyka nowotworowa
- profilaktyka wszawicy
- zapobiegania zakażeń pokarmowych

Ogólnopolski program edukacyjny "Trzymaj Formę "

Program współorganizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców ma na celu zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Adresowany do uczniów szkół podstawowych (kl.V-VII) i gimnazjów oraz ich rodziców i opiekunów.

Wzmocnieniem realizacji programu był ogłoszony przez organizatorów ogólnopolski konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia skierowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, do którego zakwalifikowało

się dwóch uczniów z powiatu bielskiego. Do etapu ogólnopolskiego zakwalifikował się uczeń z Zespołu Szkół im. A. Mickiewicza w Bielsku Podlaskim.

Odbyła się narada z pedagogiem szkolnym. Przeprowadzono szkolenie w szkole podstawowej i gimnazjalnej w Rudce nt. zdrowego stylu życia, przekazano materiały edukacyjne. Przeprowadzono 8 wizytacji realizacji programu

Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Tematyka związana z ograniczeniem zdrowotnych następstw palenia tytoniu jest poruszana w trakcie realizacji programów ogólnopolskich, obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu”, akcji „Rzuć palenie razem z nami”, interwencji nieprogramowych „Letnia szkoła bezpieczeństwa i „Zimowa szkoła bezpieczeństwa”.

Zorganizowano akcję informacyjno – edukacyjną dla kobiet, dokonano pomiaru tlenu węgla wydychanym powietrzem u palaczy, udzielono poradnictwa. Podczas festynu rodzinnego wspólnie z Policją zorganizowano punkt informacyjno – profilaktyczny w parafii Opatrzności Bożej w Bielsku Podlaskim. Dokonano rozdawnictwa materiałów oświatowo – zdrowotnych, chętnym dokonano pomiaru ciśnienia krwi, przeprowadzono badania alkoholami. Przekazanie informacji o nowelizacji ustawy do placówek podległych PIS w Bielsku Podlaskim.

Ogólnopolski przedszkolny program edukacji antytytoniowej "Czyste powietrze wokół nas"

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach narażenia na bierne palenie. Grupa docelowa: dzieci 5-6 latnie oraz ich rodzice i opiekunowie.

Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Rozpropagowanie Wojewódzkiego konkursu na grę planszową dla dorosłych członków rodzin. Przeprowadzono 4 wizytacje realizacji programu. Program realizowały przedszkola i oddziały przedszkolne.

Ogólnopolski program profilaktyki antytytoniowej "Bieg po zdrowie".

Grupa wiekowa to dzieci wyłącznie kl.IV szkoły podstawowej (9-10 lat). Przeprowadzono szkolenie koordynatorów realizacji I edycji programu, przekazano materiały edukacyjne jak również materiały promocyjne - krokomierze. Przeprowadzono ewaluację (przed i po programie) wśród uczniów i rodziców. Sporządzono informację z realizacji działań w ramach programu.

Światowy Dzień bez Tytoniu /31 maja/ i Światowy Dzień Rzucania Palenia /trzeci czwartek listopada/ obchodzone w ramach programu „Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu”.

Działania skierowane były do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, ich rodziców i opiekunów. Zainicjowano działania przekazując opracowania do placówek nauczania i wychowania, podmiotów leczniczych.

Udzielano instruktażu oraz przekazano materiały edukacyjne przedstawicielom szkół i placówek służby zdrowia. Odbyły się narady w celu pozyskania partnerów do realizacji działań. W trakcie

na rad omówiono założenia i cele obchodów „Światowego Dnia bez Tytoniu” oraz „Światowego Dnia Rzucania Palenia” pozostawiono materiały edukacyjne /plakaty, ulotki/.

Działania edukacyjne:

- Zorganizowano akcję informacyjno – edukacyjną uczniom w Zasadniczej Szkole Nr 1 w Bielsku Podlaskim.
- Zorganizowano punkty informacyjno – edukacyjny z materiałami edukacyjnymi (ulotki, broszury).
- Przeprowadzono szkolenie nt. wpływu nikotyny na organizm człowieka, szkodliwości palenia biernego oraz e-papierosów.
- Przypomniano o miejscach objętych zakazem palenia oraz karach za palenie w miejscach niedozwolonych .
- Wykonano ekspozycje plakatu – e- papieros w klasie lekcyjnej.
- Odbędzie się akcja informacyjno – profilaktyczna ulicami miasta podczas, której rozdawano materiały oświatowo – zdrowotne nt. nikotyny, nowych narkotyków tzw. dopalaczy. Kobiety w ciąży otrzymały broszury i ulotki pt. „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”
- Dyskutowano nt. szkodliwości palenia ,udzielono poradnictwa .
- Dokonano badania alkogoglami – pokazującymi świat pod wpływem alkoholu (aby nie wsiadać za kierownicę pod wpływem alkoholu) . W badaniu uczestniczyli rodzice z rodzin zastępczych.
- Chętni brali udział w badaniu smokolyzerem na zawartość tlenu węgla w wydychanym powietrzu wśród palaczy.
- Umieszczenie na stronie internetowej PSSE w Bielsku Podlaskim informacji nt. „Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu”

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” współfinansowany w ramach Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy.

Celem głównym programu jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym związanym z używaniem alkoholu , tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Zasadnicze działania

- rozdawnictwo ulotek antynikotynowych , dot. nowych narkotyków podczas akcji informatyczno – edukacyjnej, do placówek opiekuńczo – wychowawczych , podmiotów leczniczych
- rozpropagowanie konkursu pt. „Szkoła wolna od używek”- skierowany do szkół ponadgimnazjalnych
- przeprowadzono pogadankę nt. dopalaczy w Szkole Podstawowej w Rudce
- przeprowadzono badanie pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu wśród młodzieży
- przeprowadzono badania ankietowe wśród położnic w SPZOZ w Bielsku Podlaskim pt. „Zachowanie zdrowotne kobiet w ciąży”
- realizacja programu edukacyjnego „ARS” czyli jak dbać o miłość” w szkołach

ponadgimnazjalnych

- przeprowadzono 2 wizytacje w szkołach ponadgimnazjalnych

„Moje dziecko idzie do szkoły”:

Celem głównym jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia. Grupa docelowa dzieci w wieku 5-6 lat. Realizacja programu w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych. Przekazano materiały edukacyjne, udzielono instruktażu dot. przeprowadzenia działań w ramach programu w roku szkolnym 2016/2017. Przeprowadzono 3 wizytacje realizacji programu

Program profilaktyki chorób odkleszczowych boreliozы i kleszczowego zapalenia opon mózgowych i mózgu „Kleszcz Mały czy Duży nic Dobrego nie Wróży”

Celem głównym programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na choroby przenoszone przez kleszcze na człowieka. Program adresowany jest do uczniów klas II szkół gimnazjalnych. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom i realizatorom programu. Edukacja uczniów kl II gimnazjalnych w zakresie profilaktyki chorób wywołanych przez kleszcze. Przeprowadzono 3 wizytacje realizacji programu.

Program „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość”

Celem programu jest dostarczenie wiedzy i kształtowanie umiejętności właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych dotyczących higieny jamy ustnej. Edukacja na temat profilaktyki próchnicy zębów skierowana do uczniów klas II szkół podstawowych i ich rodziców. Udzielono poradnictwa szkolnym koordynatorom/ realizatorom programu. Przeprowadzono 5 wizytacje realizacji programu w szkołach.

Profilaktyka HIV/AIDS. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”

Udział w ogólnopolskich kampaniach medialnych, organizacja działań w Światowym Dniu Walki z HIV/AIDS dotyczących profilaktyki HIV/AIDS i propagujących wykonywanie testu w kierunku nosicielstwa wirusa

- zorganizowanie etapu powiatowego Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS skierowana do uczniów szkół gimnazjalnych
- zorganizowanie punktu informacyjno – edukacyjnego oraz rozdanie materiałów informacyjno – edukacyjnych do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, NZOZ-ów , ośrodków wypoczynku letniego oraz dla społeczności lokalnej

- przeprowadzenie narady z pracownikiem Komendy Powiatowej Policji w sprawie przeprowadzenia wspólnych działań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIVC i Zwalczania AIDS”
- wspólnie z Policją przeprowadzenie pogadanki i utworzenie punktu informacyjno – edukacyjnego w Zespole Szkół Nr1 w Bielsku Podlaskim, wyemitowano spot „mamaczasrozmawiac”, przeprowadzono mini konkurs nt. wiedzy o HIV/AIDS, za prawidłową odpowiedź otrzymywali bierki, długopisy
- informacja o kampanii edukacyjnej „Mam czas rozmawiać(mamaczasrozmawiac)” oraz o Światowym Dniu walki z AIDS na stronie internetowej <http://www.pssebielsk.pl/>
- przekazanie informacji do szkół ponadgimnazjalnych i podmiotów leczniczych o „Światowym Dniu AIDS”
- opracowanie harmonogramu realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIVC i Zwalczania AIDS” na rok 2018
- przeprowadzono 2 wizytacje w szkołach ponadgimnazjalnych

Profilaktyka zakażeń pokarmowych

Prowadzono w zakresie interwencji nieprogramowej „Letnia szkoła bezpieczeństwa”. Zorganizowano wystawę materiałów w siedzibie PSSE, przesłano materiały edukacyjne do podmiotów leczniczych . Przekazanie materiałów dot. zakażeń pokarmowych do placówek wypoczynków letniego.

Inne przedsięwzięcia.

- Zebranie danych na temat aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w powiecie bielskim .
- Udostępniano pomoce dydaktyczne placówkom podległym PSSE w Bielsku Podlaskim.
- Umieszczenie na stronie starostwa informacji o Europejskim Tygodniu Szczepień.
- Umieszczenie informacji pt. „Zasady bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego” na stronie internetowej <http://www.pssebielsk.pl/>
- Przeprowadzono pogadankę w Szkole Podstawowej w Rudce nt. zdrowego stylu życia
- Dystrybucja plakatów do podmiotów leczniczych dot. antybiotyków
- Ekspozycja plakatu dot. antybiotyków w PSSE
- Opracowanie i przekazanie kierunków pracy na rok 2017 w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia do jednostek nadzorowanych przez PSSE.

- Dystrybucja materiałów dot. dopalaczy (ulotki) do szkół, do placówek wypoczynku letniego i zimowego.
- Profilaktyka grypy – umieszczenie informacji na stronie <http://www.pssebielsk.pl/>, dystrybucja ulotek, plakatów do placówek oświatowo – wychowawczych i podmiotów leczniczych oraz do obiektów wypoczynku zimowego
- Profilaktyka wszawicy – edukacja rodziców na zebraniach rodzicielskich (klasa I-III, IV-VI i klasy gimnazjalne) – Szkoła Podstawowa Nr 3 w Bielsku Podlaskim i Szkoła Podstawowa w Augustowie (kl.0).
- Rozpropagowanie konkursu pt. mały ekspert ds. Lekkiego Tornistra dla uczniów kl.0-III
- Zorganizowanie szkolenia pt. „Depresja – porozmawiajmy o niej” dla pedagogów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz pracowników PSSE

Podsumowanie.

Działalność oświatowo-zdrowotna przyczynia się do poprawy zdrowia społeczeństwa powiatu bielskiego poprzez kształtowanie właściwych postaw, nawyków oraz zachowań prozdrowotnych.

Wdrażając i realizując programy i interwencje nieprogramowe prowadzono współpracę z lokalnymi instytucjami w celu podniesienia jakości, skuteczności i zwiększenia zasięgu działań.

X. WNIOSKI

1. Nadal największy problem epidemiczny naszego powiatu stanowią choroby odkleszczowe - **borelioza i wirusowe zapalenie mózgu przenoszone przez kleszcze**. Powiat bielski, obok hajnowskiego, jest terenem endemicznym dla tych chorób.
W stosunku do roku poprzedniego w powiecie bielskim zaobserwowano wzrost zachorowań na **boreliozę**. Zarejestrowano 139 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności **247,9** zachorowań na 100 tys. mieszkańców przy współczynniku w województwie podlaskim wynoszącym 129,9. W roku poprzednim odnotowano 96 zachorowań co dało współczynnik zapadalności 169,7 zachorowań na 100 tys. mieszkańców.
2. Zachorowalność na **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)**, w stosunku do roku poprzedniego, również wzrosła - odnotowano 10 zachorowań, co dało współczynnik zapadalności 17,83 na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku wojewódzkim 13,4.
W roku 2016 zarejestrowano 6 zachorowań co dało współczynnik zapadalności 10,6 na 100 tys. mieszkańców, przy współczynniku wojewódzkim wynoszącym również 13,4.
3. Obserwuje się wyraźny spadek zachorowań na krztusiec. Po trzykrotnym wzroście zachorowań na krztusiec roku 2015 (13 przypadków), w roku 2016 zarejestrowano już tylko 5 zachorowań na tę chorobę. Współczynnik zapadalności wyniósł 8,8 zachorowań na 100 tys. mieszkańców i był wyraźnie niższy od ogólnowojewódzkiego, który osiągnął wartość 40,4. W roku 2017 krztusca nie rejestrowano.
4. Obserwuje się wyraźny spadek zachorowań na **różyczkę**. Rokiem epidemicznym dla powiatu bielskiego był rok 2008, w którym zarejestrowano 233 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 392,9. Kolejne lata przyniosły dość gwałtowny spadek zachorowań. Od roku 2010 rejestruje się od 1 do 5 przypadków rocznie. W roku 2015r. do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono tylko 1 przypadek różyczki (współczynnik 1,7), przy współczynniku wojewódzkim równym 4,4 zachorowania na 100 tys. zachorowań, zaś w roku 2016 i 2017 zachorowań nie zgłaszano.
5. Sytuacja epidemiczna **świnki** jest w miarę korzystna. Od 2007 roku rejestruje się od 2 do 6 zachorowań rocznie. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 4 zachorowania na świnkę, co dało współczynnik 7,1 zachorowań na 100 tysięcy mieszkańców przy niższym współczynniku wojewódzkim wynoszącym 5,4.
6. Spadek zachorowań na świnkę i różyczkę, to nie tylko odzwierciedlenie właściwości epidemicznych choroby, ale też skutek działań profilaktycznych. Populacja osób uodpornionych przeciwko różyczce i śwince systematycznie rośnie.
7. W przypadku **ospy wietrznej**, po odnotowanym w roku 2014 spadku zachorowań, aktualnie obserwuje się tendencję wzrostową. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 116 przypadków zachorowań co dało współczynnik 206,8 na 100 tys. mieszkańców przy współczynniku w województwie 350,4. Warto zaznaczyć, iż w grupie zarejestrowanych przypadków ospy wietrznej nie notowano zachorowań wśród osób szczepionych przeciwko tej chorobie.

8. Sytuacja epidemiologiczna **salmonelli**, w stosunku do lat ubiegłych, ulega pogorszeniu. Zgłoszone do PSSE w Bielsku Podlaskim przypadki zatruc, większości stanowiły pojedyncze zachorowania w ogniskach domowym. Zarejestrowano jedno ognisko rodzinne, w których zachorowały dwie osoby, po narażeniu na to samo źródło. Ogółem zarejestrowano 23 zachorowania, co dało współczynnik zapadalności 41,0 na 100 tys. mieszkańców przy połowę mniejszym współczynnikiem wojewódzkim (21,1). W roku 2016 zarejestrowano 19 zachorowań, co dało współczynnik 33,6, zatem obserwuje się tendencję wzrostową. Niepokoi wzrost zachorowań w grupie małych dzieci. Dochodzenia epidemiologiczne wykazały błędy technologiczne popełniane przez rodziców podczas przygotowywania posiłków co świadczy to o braku wiedzy na temat profilaktyki chorób jelitowych szerzących się drogą pokarmową.
9. Analiza epidemiologiczna wirusowych schorzeń wątroby w powiecie bielskim wykazała wzrost ich rejestracji. W 2017 roku zarejestrowano **9 przypadków przewlekłego i bliżej nieokreślonego wirusowego zapalenia wątroby typu B** (współczynnik zapadalności 17,8 na 100 tys. mieszkańców – współczynnik wojewódzki 10,5), czyli o 4 zachorowania więcej niż w roku poprzednim. W przypadku **wirusowego zapalenia wątroby typu C** stwierdzono dwukrotnie mniej rejestracji niż w roku 2016 tj. 5 zachorowań, co daje współczynnik zapadalności 8,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców przy współczynniku wojewódzkim 10,6. Do wykrycia zachorowań dochodzi zazwyczaj w punktach krwiodawstwa i poradniach ginekologiczno-położniczych. Trudno jest dotrzeć do źródła zakażenia, ponieważ nie da się ustalić daty ekspozycji na czynnik zakaźny.
10. W roku 2017 do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono **8900 podejrzeń grypy oraz schorzeń grypopodobnych**. W stosunku do roku ubiegłego liczba zachorowań zwiększyła się o 2833 przypadków schorzeń grypopodobnych.
W celu monitorowania sytuacji epidemicznej, w sezonie grypowym 2016/2017, kontynuowane były działania na bazie systemu SENTINEL w oparciu o laboratorium wirusologiczne WSSE w Białymstoku oraz lekarza pierwszego kontaktu z NZOZ MR „Medica” i NZOZ „LEKO”.
Zarejestrowano **1** przypadek **grypy sezonowej**, potwierdzony laboratoryjnie co dało współczynnik zapadalności w powiecie **1,8**. W województwie podlaskim zarejestrowano łącznie 17 przypadków grypy sezonowej znacznie mniej niż w roku 2016 (44), co dało współczynnik zapadalności równy 1,43.
11. W 2017 roku, podobnie jak w latach poprzednich, w powiecie bielskim **nie rejestrowano** chorób wysoce zakaźnych takich jak: **cholera, błonica, dur brzuszny, dury rzekome**.
12. Poprawiła się sytuacja epidemiologiczna **biegunek**, w tym u dzieci do lat 2. Od roku 2014, kiedy to placówki medyczne zgłosiły 22 przypadki, obserwuje się sukcesywny spadek zachorowań. W roku 2017 zgłoszono już tylko 2 przypadki biegunki u dzieci do lat 2.
13. Wyraźnie poprawiła się sytuacja epidemiologiczna **neuroinfekcji**. Zarejestrowano pojedyncze przypadki bakteryjnych zapaleń opon mózgowych i mózgu o różnej etiologii. **Nie rejestrowano przypadków enterowirusowego zapalenia opon mózgowych**, podczas gdy w roku 2014 liczba rejestracji wynosiła 19 zachorowań. Zarejestrowano również tylko 1 przypadek **nieokreślonego wirusowego zapalenia opon mózgowych** - rok 2014 – 14 zachorowań, 2015 – 2. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek **wirusowego zapalenia opon mózgowych –inne określone i nie określone**.

14. Niepokoi znaczny wzrost zakażeń jelitowych wywołany **Clostridium difficile** z 6 w roku 2015, do 16 w roku 2016 i **19 w 2017r.** Współczynnik zapadalności w powiecie bielskim wynosi 33,9 zachorowań na 100 tys. mieszkańców.-współczynnik w woj. 27,9.
15. Wykonawstwo **szczepień** w poszczególnych rocznikach jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obserwuje się spadek zainteresowania szczepionkami wysokoskojarzonymi, finansowanymi przez rodziców. Zainteresowanie innymi szczepionkami zalecanymi, finansowanymi przez rodziców od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.
16. W powiecie bielskim nie uniknięto ogólnopolskiego problemu dotyczącego uchylania się od szczepień ochronnych. Pojawiają się pojedyncze osoby, głównie ze środowiska miejskiego, które w obawie przed wystąpieniem odczynów poszczepiennych nie wyrażają zgody na sztuczne uodpornienie swoich dzieci.
17. W stosunku do roku poprzedniego wzrosła liczba **osób narażonych na wściekliznę**, u których podjęto szczepienia. W roku 2016 zarejestrowano 13 przypadków , zaś w 2017 już 22 przypadki. Do PSSE w Bielsku Podlaskim zgłoszono łącznie 93 przypadki pogryzień przez psy, koty, nietoperze oraz w jednym przypadku przez szczura (rok 2016-71 pogryzień).
18. Stan sanitarno – techniczny placówek służby zdrowia na terenie powiatu bielskiego ulega sukcesywnej poprawie.
19. W związku z pandemicznym charakterem rozprzestrzeniania się szczepów **KPC+(*Klebsiella pneumoniae* produkującego karbapenemazy)** w województwie podlaskim, działania prewencyjne muszą być podjęte w każdym szpitalu, niezależnie od tego, czy wystąpiły w nich ogniska epidemiologiczne, czy też tylko pojedyncze zakażenia.
20. Liczba ludności korzystającej z wody o niekwestionowanych parametrach na dzień 31.12.2017r. wynosi – 55825 (**100%**) w 2016r -96,92%.
21. W 2017r nie wydawano decyzji na odstępstwa od parametrów chemicznych i fizykochemicznych wody w kontrolowanych w wodociągach.
22. Porównując wyniki pobranych próbek wody z lat ubiegłych, z poszczególnych wodociągów, należy stwierdzić, że jakość wody utrzymuje się na podobnym poziomie. Właściciele wodociągów prawidłowo prowadzili kontrole wewnętrzne, przestrzegając częstotliwości i zakresu badań.
23. By utrzymać właściwą jakość wody, dostarczaną konsumentom na terenie powiatu bielskiego, niżej wymienione wodociągi powinny być szczególnie nadzorowane i poddane jak najszybszej modernizacji : wodociąg w Rudce (Gmina Rudka), wodociąg w Budlewie (Gmina Wyszki), wodociąg w Orli (Gmina Orla), wodociąg Bielsk Podlaski (Gmina Bielsk Podlaski).
24. Wyniki badań i pomiarów wody na pływalni „Wodnik” w 2017r. spełniały wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach z dnia 9 listopada 2015r. (Dz. U. z 2015r. poz. 2016).

25. Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych obiektów użyteczności publicznej w 2017 roku utrzymywał się na podobnym poziomie jak w 2015 i 2016 i oceniony był jako dobry.
26. Analiza porównawcza danych z lat 2014 – 2017 wykazała, że dużej poprawie uległ stan sanitarno-techniczny nadzorowanych obiektów sektora spożywczego. W latach 2015- 2017 odsetek negatywnie ocenianych obiektów wynosił- 0.
27. Jakość zdrowotna środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie działalności PPIS w Bielsku Podlaskim w 2017 r. ulega poprawie. W 2014r na 144 pobrane próbki zakwestionowano 6 co stanowi 4,2%, w 2015r na 136 pobranych próbek zakwestionowano 13 co stanowi 9,77% , w 2016r. ze 176 pobranych próbek, na obszarze powiatu Bielsk Podlaski, zakwestionowano 7 próbek, co stanowi 2,96 % ogółu zbadanych próbek natomiast w 2017r. z łącznej liczby 165 pobranych próbek, zakwestionowano 2 próbki, co stanowi 1,21% ogółu zbadanych próbek.
28. W porównaniu do lat poprzednich, wyżywienie pensjonariuszy domów opieki utrzymywało się na podobnym poziomie. Dokonana ocena jakości żywienia pensjonariuszy w domach opieki społecznej, wskazała na nieprawidłowy udział energii pochodzącej z tłuszczu i na zbyt małą ilość produktów zawierających: wapń, żelazo, witaminę C.
29. Występujące nieprawidłowości w jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego wskazują na konieczność kontynuowania działań edukacyjnych kierowanych do osób odpowiedzialnych za prawidłowe, racjonalne planowanie żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.
30. W 2017r. na terenie Powiatu Bielskiego nie stwierdzono występowania stacjonarnych punktów wprowadzania do obrotu środków zastępczych- potocznie zwanych **dopalaczami**. Wydano 3 decyzje przepadku na rzecz skarbu państwa oraz zniszczenia środków zastępczych przekazanych Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi w Bielsku Podlaskim przez prokuraturę bądź sąd.
31. W 2017 r. w kontrolowanych zakładach pracy zmniejszyła się liczba zatrudnionych z 6186 pracowników (w 2016r.) do 4840, w tym, w narażeniu na czynniki szkodliwe i uciążliwe pracowało więcej osób tj. 3658 (w 2016r 3589 osób), w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracowało 161 osób (w 2016r.156), na czynniki biologiczne- 689 osób (w 2016r.881), na czynniki chemiczne 274 osoby (2016r-269).
32. W 2017r. przekroczenie najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 2 zakładach (hałas słyszalny – 28 osób, dymy spawalnicze – 3 osoby).
33. Wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia wskazują, że na czynniki fizyczne narażonych było w poszczególnych kategoriach:
 - hałas słyszalny -1570 osób w tym 28 pracowało w przekroczonych normatywach higienicznych;
 - drgania o działaniu ogólnym i miejscowym na organizm człowieka – 404 osoby;
 - pyły -408 pracowników, w tym pyły drewna twardego – 9 osób
 - promieniowanie jonizujące – 80 osób

34. W 2017 roku PPIS wydał 6 decyzji stwierdzających chorobę zawodową u rolników – (borelioza), (w 2016r. stwierdzono 8 przypadków choroby zawodowej u rolników, w 2015r. stwierdzono 4 przypadki choroby zawodowej również u rolników).
35. W 2017r. przybyły 2 kolejne placówki nauczania i wychowania: Centrum Rozwoju Dziecka – Prywatny Żłobek Izabela Szachowicz ul. Wł. Wysockiego 8; 17-100 Bielsk Podlaski; Niepubliczne Przedszkole na „Hołowiesku” – Parafia katolicka p.w. Najświętszej Opatrzności Bożej ul. Wrzosowa 16; 17- 100 Bielsk Podlaski.
36. Nieznacznie zmniejszyła się liczba uczniów korzystających z różnych form dożywiania. W 2016r. na 6223 uczniów z różnych form dożywiania korzystało 5061 tj. 81%, natomiast w roku 2017 na 6303 z dożywiania korzystało 4570 tj. 72,5%. Dożywianie prowadzone jest w formie ciepłych posiłków: dwudaniowych, jednodaniowych i wydawania napoju.
37. Higienę procesu nauczania niewłaściwie oceniono w 1 placówce w 3 oddziałach. Stwierdzono, że nie zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie wypoczynku między lekcjami ze względu na występowanie przerw 5- cio minutowych.
38. Nie stwierdzono używania mebli niedostosowanych do wzrostu uczniów.
39. Odnotowuje się systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny posiadający atesty i certyfikaty sprzęt sportowy oraz meble edukacyjne.
40. Nadal występuje problem **wszawicy i świerzbu** wśród dzieci i młodzieży szkolnej zarówno na wsi jak i w mieście. Istnieje konieczność wzmożenia i kontynuowania działań edukacyjno-informacyjnych w placówkach oświatowo- wychowawczych w tym zakresie.
41. Warunki do utrzymania higieny osobistej we wszystkich placówkach nauczania i wychowania, na terenie powiatu bielskiego, w chwili obecnej nie budzą zastrzeżeń. Woda bieżąca ciepła została doprowadzona do wszystkich placówek. Dostępność do środków czystości / papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku, suszarki do rąk oraz mydło w płynie/ w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca.
42. Pomimo zapewnienia coraz lepszych warunków uczniowie nie korzystają z urządzeń natryskowych po zajęciach z wychowania fizycznego, tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.
43. Zwiększyła się różnorodność podejmowanych działań profilaktycznych w ramach realizacji interwencji programowych i nieprogramowych:
- Interwencje programowe i nieprogramowe realizowano zgodnie z zamierzeniami i planem pracy PIS w Bielsku Podlaskim.
 - Do współpracy pozyskano placówki oświatowo – wychowawcze, placówki kulturalno-oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, instytucje samorządowe i pozarządowe, jednostki administracyjne, mass media.